

СТЕФАН НОЙКОВ

Симето на
Левски

ПРОФИЗДАТ

СТЕФАН НОЙКОВ

Симето на
Левски

ПРОФИЗДАТ

1964

бол — жени. „Левски“ създаде школи за спортно майсторство, а работата с младата смяна се издигна на много по-високо стъпало и обхвана далеч по-голям брой юноши и деца. Приобщи усилията на многобройни предани обществени деятели, които са ценен капитал и за нашето физкултурно движение, дружеството е мощен двигател за развитието на масовата физкултура, за повишаване на спортното майсторство и за комунистическото възпитание на младежта. Радващ се на завидна популярност, излязъл успешно на широко международно поле по разни видове спорт, „Левски“ има в досегашния си път огромен актив, създаде ценни традиции и заема достойно място в развитието на нашето народно физкултурно движение.

Петдесет години активна, неуморна, предана, всекидневна работа в полето на родния спорт — това е непоклатима основа за по-нататъшната още по-успешна дейност в служба на голямата цел на социалистическото и комунистическото общество: физкултурата и спортът да навлязат в бита на народа!

ЖАЛОНИ ПО ДЪЛГИЯ ПЪТ

Столичното физкултурно дружество „Левски“ е основано на 24 май 1914 година.

Първата спортна проява на „Левски“ е през 1914 година, наскоро след учредителното събрание: футболният отбор на дружеството играе с третия тим на бившия софийски клуб ФК 13 и губи с 0:2.

Официалните цветове на „Левски“, приети от учредителното събрание и посочени в устава, са лимонено-жълто и малинено-червено на райета. През 1919 г., след войните, подобни фанелки не могат да се намерят и левскарите започват да играят със сини ризи. От тях произлиза синята фанелка, която от тази година е традиционна за състезателите и отборите на дружеството.

Леката атлетика се заражда в „Левски“ почти едновременно с футбола, но с неорганизирани, спонтанни прояви.

Първата футболна среща „Левски“ — „Славия“ (първи отбори) е играна на 1 април 1915 година и завършва при резултат 1:0 за „Славия“.

Юношеският футболен отбор на „Левски“ се създава през 1922 година, когато се поставя и началото на работа с юношите въобще у нас.

Баскетболът се упражнява в „Левски“ от 1918 година, когато се сформира първият му женски отбор.

Волейболът се появява в София към 1922 година. „Левски“ е един от пионерите: първият му мъжки отбор е създаден през 1923 година.

Вансът се застъпва в „Левски“ от 1927 година.

Лекарски прегледи на състезателите от „Левски“ се въвеждат през 1928 година. Това са назначените на медицински надзор в полето на спорта у нас.

Научният спорт се развива в столичните спортни клубове от 1931/32 г. Пионерите са „Левски“ и бившият АС 23.

В годините преди 9 септември „Левски“ в различни периоди застъпва и хазена, кърки-спорт, крикет, ринг-тенис, пушбол и др.

До 9 септември „Левски“ е четири пъти първенец на страната по лека атлетика; три пъти — държавен първенец по футбол, два пъти — носител на държавна купа, и седем пъти поред завоюва общинската купа „Улпия Сердика“; няколко пъти е шампион по плуване; печели първенства на София на баскетбол-жени и първия държавен шампионат по баскетбол за мъже (1942 година).

В досегашната си история „Левски“ има четири химна. Автор на първия (1921 г.) е Любомир Пипков — тогава 16-годишен ученик, на втория (1924 г.) — Христо Маников, на третия (1956 г.) — Александър Райчев, на четвъртия (1964 г.) — Иван Буюклиев.

ПИОНЕР НА МЕЖДУНАРОДНОТО ПОЛЕ

„Левски“ е едно от дружествата, които поставиха начало на връзките със спортисти от чужбина.

Първият неофициален международен мач на български футболисти е между „Левски“ и руския „Кубански отбор“ (Истанбул) през 1919 година в София.

През 1923 година футболният отбор на „Левски“ гостува в Букурещ; това е първото излизане на софийски футболисти извън страната.

Дебютът на български боксьори в чужбина е от името на „Левски“ — през 1927 година в Букурещ срещу градски отбор.

Срещата „Левски“ — Букурещ през 1928 година в румънската столица отбелязва началото на международни двустранни прояви на наши лекоатлети в чужбина.

В ПЕРИОДА НА РАЗЦВЕТ

Дружество „Левски“ постигна всестрани успехи след 9 септември, когато грижите на Партията и на народната власт за физкултурата и спорта дадоха прекрасни плодове.

Още през есента на 1944 година се създават при дружеството дейни комитети (секции) по лека атлетика, плуване, игри с ръчна топка за мъже и жени, гимнастика, футбол, ски и туризъм, борба и бокс, шахмат, колоездене, за работа с юношите и за културно-просветна дейност. Дружеството установява тесни връзки с Профсъюза на пощенци.

1945—1949 година. При всички пощенски клонове в София с голям ентузиазъм са създадени физкултурни колективи на „Левски“. Техните членове излизат след работа да спортуват организирано на бившето игрище „Левски“, устройват масови походи, колокросове и т. н. Със съдействието на Главната дирекция на пощите на хижа „Момина скала“ — Витоша, е устроена първата ски-база на дружеството. Това са характерните за времето начални стъпки в масовата работа.

През тия години „Левски“ няколко пъти е шампион на страната по лека атлетика, футбол, баскетбол — мъже, волейбол — мъже, носител е на купата на Съветската армия. От 1947 г. започва хегемонията му в плувния спорт, която продължава до 1954 година.

1949—1957 година. С реорганизацията на физкултурното движение на производствен принцип дружеството (което в този период е преобразувано в Доброволна спортна организация „Динамо“) обединява колективите на пощенците, текстилците, печатарите, на работниците от хранително-вкусовата и от леката промишленост. В предприятията, учреждения и училища се развива успешна масова работа.

В този период дружеството печели първенства на страната по футбол — мъже и юноши, волейбол — юноши, плуване, от ново е носител на купата на Съветската армия, участва успешно в международни волейболни турнири и баскетболни срещи за мъже.

1957—1964 година. След новата реорганизация на физкултурното движение — на териториален принцип, дружество „Лев-

ски" (което отново носи славното си име) развива своята дейност в едноименния столичен район при най-близката подкрепа от страна на РК на БКП, Районния народен съвет, РК на Комсомола и Отечествения фронт. С много голям успех продължава масовата работа във физкултурните колективи на работници, служители, учаци и селски спортисти от района.

Започва изграждането на модерна спортна база — комплекса „Левски“ в Подуяне, която ще осигури всички условия за още по-големи успехи в масовата дейност и в спортното майсторство.

Стремително се развиват леката атлетика, гребането, волейболът, гимнастиката, плуването, шахматът и редица други спортове, създават се школи за спортно майсторство, млади надеждни състезатели израстват в дружеството.

През тия години „Левски“ е носител на републикански титли по лека атлетика, волейбол, шахмат, футбол — юноши и деца, скокове във вода — жени, печели купата на Съветската армия, първенец е на София по баскетбол — мъже, а негови състезатели печелят индивидуални градски и републикански първенства. Дружеството има и многобройни международни срещи по разни видове спорт.

През 1964 година „Левски“ стана клубен шампион на Европа по волейбол — жени, и се представи достойно във Втората републиканска спартакиада, посветена на славната 20-годишнина от 9 септември!

ПОГЛЕД НАЗАД .

24 май 1914 година.

В следобед на този ден, когато в замиращата софийска пролет се чувства лъхът на идващото лято, на „Могилката“ се случва нещо по-особено. „Могилката“ — това е едно от първите игрища в столицата (близо до гарнизонната фурна, където днес се пресичат бул. „П. Славейков“ и ул. „Н. Славков“). Тя е игрище на тогавашната Втора мъжка гимназия, популярно на времето, оградено с изкуствен плет и разположено на издигнат терен край един разсадник. Тази скромна, отдавна изчезнала „Могилка“ е влязла в историята на българския спорт като едно от първите негови гнезда.

По това време София брои към 110 000 жители. Градът се простира на север до Централната гара, на юг — до гара Перловец и бул. „Евлоги Георгиев“, на запад — до улица „Зайчар“, а на изток — до Подуянската гара. В столицата има много празни парцели. „Могилката“ е почти на края на града, където се простира обширно поле, а в далечината се вижда Александровата болница. Тук-там сред полето се забелязват къщурки.

Футболната топка се е появила в България, спортът е започнал да разпалва сърцата и на софийската младеж. През 1909 година е образуван първият спортен клуб. Това е „Футбол клуб“, който в началните години се нарича „Клубът на Савата“, по името на основателя си Сава Киров, а по-късно получава официално име „ФК 13“. Той използва за терен мястото на бившето игрище „Юнак“ (където сега се намира стадион „Дружба“), неговите цветове са черно и червено на райета. На просторното празно място в края на града

(днес тук се издига Ректоратът на Софийския университет) играят членовете на другия вече създаден спортен клуб „Атлетик“, наречен още „Клубът на Матинката“, по името на основателя му Матинчев. „Атлетик“ използва цветовете черно и жълто на райета. В района около Руския паметник и Александровата болница са образувани други два спортни клуба — „Ботев“ и „Развитие“, които се обединяват и създават „Славия“. Новият клуб, който ще запише славни страници в историята на родния спорт, приема белия цвят за състезателната си форма.

Футболната топка е завладяла сърцата и на група момчета от квартала около бул. „Патриарх Евтимий“, улиците „Витошка“, „Парчевич“, „Цар Асен“ и съседните около тях. Те са приятели, ученици — повечето от Втора мъжка гимназия. През лятото любимото им развлечение е да отиват до „Пустинята“ — голямата поляна (където днес е стадион „Народна армия“) в просторната градина (сега Парк на свободата). Софийски младежи, които учат в колежа на Цариград и се връщат през ваканцията, се събират редовно на „Пустинята“, формират два отбора и играят футбол. За момчетата от Втора мъжка гимназия удоволствие е да наблюдават играта, а още по-голямо удоволствие — някои от тях да заемат непопълнените места в отборите. След заминаването на колежаните, тези момчета продължават да играят футбол. Броят им се увеличава. За игрища те използват двора на бившия I — VI полк (днес градина на ъгъла „Витошка“ — „Патриарх Евтимий“) или „Могилката“, а най-често поляните около у-ще „Т. Минков“ на ул. „Цар Борис“. Това са махленски групи, които играят футбол с обикновени обувки, с дълги панталони и всекидневни ризи. Постепенно у тях назрява идеята да се организират и да си образуват свой спортен клуб по подобие на тия, които вече съществуват в София. През 1911 година клубът се заражда, но все още не е официално учреден.

И в този ден — 24 май 1914 година — идеята се осъществява напълно.

На „Могилката“ се събират участниците в новия клуб от различните групи в района около бившата Втора мъжка гимназия. Те са на възраст между 15 и 18 години, сред тях има и 13-годишни малчугани. Всички са въодушевени — днес е учредителното събрание на техния спортен клуб.

Клубът е официално основан.

Възниква големият въпрос — за името!

По това време у нас са станали популярни имената на спортни клубове в чужбина. И по подражание някои от учредителите на новия клуб предлагат гръмки чужди имена — „Атлантик“, „Рapid“, „Експрес“ и т. н.

„Левски“ ще го кръстим — извиква тогава ученикът Борис Василев.

Предложението е прието със спонтанно, единодушно одобрение и възторжени ръкопляскания. Името е намерено!

„С моето предложение исках да отстраня чуждото влияние в името на нашия клуб — разказва петдесет години след този ден „кръстникът“ на „Левски“ Борис Василев. — Предложих името на Левски, защото се възхищавах от Апостола на свободата, защото виждах в него образец на смелост, ловкост и героизъм, на безпределна любов към народа и на готовност за саможертва в името на народа!“

... Така на „Могилката“ в този далечен ден започва първата страница от историята на физкултурното дружество „Левски“ — София.

НАЧАЛОТО НА ПЪТЯ

При образуването на „Левски“ момчетата-учредители влагат всеотдайна любов към спорта и своя клуб, много ентузиазъм и стремеж напред, идеализъм и младежки мечти — и всичко

това спояват със здрав колективен дух. Това са оръжията, с които те се борят за съществуването и за напредъка на „Левски“. Разчитат само на собствените си сили, като знаят, че помощ не могат да очакват от никъде. Защото по това време има немалко директори на гимназии, които заявяват, че ако видят свой ученик на игрището, не ще го пуснат повече да влезе в училището... И все пак новият клуб, съставен изцяло от ученици, тръгва стъпка по стъпка напред.

Изработен и приет е уставът на „Левски“. В него като цел на клуба се сочи: „а) да работи за здравното, физическо и интелектуално развитие на младежта чрез всички видове спорт; б) да популяризира и насажда истинския спорт“. Уставът определя подробно начина, по който ще бъде ръководен клубът, правата и задълженията на членовете.

Основателите на „Левски“ избират помежду си първия управителен съвет на своя клуб: председател — Георги Манолов, подпредседател — Крум Динков, секретар — Зафир Абрашев, касиер — Борис Василев, домакин — Стефан Тошков. В първия контролен съвет влизат Крум Траянов, Любомир Чавдаров и Владимир Григориев.

Левскарите формират три отбора по футбол, както е при другите клубове в София. За капитан на първия отбор е избран единодушно Спас Стоянов (станал популярен сред цяло поколение софийски спортисти с името Папа Люро, художник). Ето и състава на този пръв в живота на „Левски“ футболен отбор (с тогавашната терминология за отделните постове): голкипер — Кирил Григориев, бекове — Константин Манолов и Крум Динков, хафбекове — Кочо Апостолов, Спас Стоянов и Борис Василев, форуарди — Владимир Григориев, Цветан Генов, Петър Стоянович, Георги Манолов и Димитър Сираков. Играчи в първия отбор са още и Георги Събеа, Манол Велев, Зафир Абрашев и Стефан Тошков. Целият управителен съвет на клуба, начело с председателя, фигурира и във футболния отбор...

Неколцина от тях, които с голям ентузиазъм поставиха основите на „Левски“. Това са ръководители на клуба в периода 1914—1915 година. От ляво на дясно прави: Ас. Байнов, Ст. Тошков, З. Абрашев, К. Григориев, Б. Василев, Кр. Траянов; седнали: Г. Манолов, Л. Чавдаров, Вл. Григориев.

„Имахме си вече управителен съвет и контролна комисия, имахме си и три футболни отбора и първите привърженици — малчуганите от махалата — разказва капитанът Спас Стоянов. — И това беше всичко. Няхахме игрище, нито канцелария, нито екипи, а две-три топки, собственост на някои играчи, се нуждаеха от постоянни грижи. Сами трябваше да решаваме всички въпроси, които изникваха постоянно пред нашия клуб.“

Тези въпроси момчетата обсъждат най-напред в двора на дома, където живее Георги Манолов — Манолето, 18-годишният председател. Наскоро те си намират и „канцелария“ — млекарницата на бай Трайче, на ъгъла на „Витошка“ и „Патриарх Евтимий“, точно срещу обширния двор на бившия

I — VI полк, където свикват да играят. Бай Трайче, обикнал ентусиазираните момчета и техния клуб, готов да пожертвува в името на тази любов неопределено количество порции от прясно и кисело мляко, става първия покровител на клуба.

„Топки, кръпки, шило, плондери, това бяха въпроси, които често разисквахме в млекарницата — продължава Сп. Стоянов. — С тях беше свързан животът на „Левски“. Събрахме помежду си пари, всеки даде колкото можа и след време си изписахме от Букурещ първата новичка топка за клуба.“

Междувременно игрите (да ги наречем вече тренировки) продължават. Левскарите се снабдяват и с четири греди за футболни врати. Носят ги на рамо до игрището, забиват ги (напречна греда в началото няма), а след тренировката ги отнасят обратно на рамо в някой двор.

Първият футболен отбор в историята на „Левски“ — 1914 година. От ляво на дясно прави: Вл. Григориев, Цв. Генов, П. Стоянович, Г. Манолов, Г. Събев, Ст. Тошков; в средата: Д. Сираков, Сп. Стоянов, В. Василев; седнали: Кр. Динков, К. Григориев, К. Манолов.

Животът на клуба добива постепенно по-организиран облик. Пред входа на млекарницата на бай Трайче започват да се появяват ръкописни обяви. Една от първите обяви съобщава, че клубната топка се изнася за игра, ако има поне трима желаещи членове; този, който не е платил членския си внос, няма право да я рита...

За своите тренировки момчетата от „Левски“ използват най-често един край от обширния казармен двор на бившия I — VI полк. Но тук има много неудобства. Случва се по време на учения войниците да изкопаят окопи там, където футболистите идват после да играят. И преди тренировки левскарите трябва да засипват окопите. А най-голямото неудобство е оградата от бодлива тел! Тази ограда с острите си бодли е постоянна заплаха за скъпоценната топка.

И ето че пред млекарницата се появява нова, строга обява: „Който ритне топката към оградата, плаща глоба. Ако топката се спуска, заплаща се двойна глоба“. И въпреки тия строги разпоредби топката често се пука в бодлите на оградата. Друга топка няма, играта трябва да се спира, за да се лепи плондерът.

„Един ден решихме да предприемем смела акция срещу тази опасна ограда — спомня си първият председател на „Левски“. — Издебнахме момента, когато караулът беше далеч, а дежурният офицер се беше прибрал, и подвижме острите бодли на телта по продължение на игрището. Тази акция даде много добри резултати.“

Все по това време, след дълго събиране на пари помежду си (т. е. от бащите), момчетата от „Левски“ си изписват от Букурещ и първата състезателна униформа — дванадесет хубави жълто-червени фанелки на райета (двете за резерва) и внос бяла фанела за вратаря. Това са радостни дни за клуба и в махалата дълго се говори за новите фанелки.

Така, с грижи и радости, левскарите пробиват постепенно път напред за своя клуб.

НА ФУТБОЛНИЯ ТЕРЕН. ПЪРВИ МАЧ „ЛЕВСКИ“ — „СЛАВИА“ (I ОТБОРИ)

Свой път на развитие следват и другите спортни клубове по това време в София. За момчетата от „Левски“ те изглеждат като „батковци“ — образувани са по-рано, имат вече възмъжали, опитни играчи. Най-старши в йерархията е „Футбол клуб“. Той има вече своя слава, в него играят възпитаници на цариградските колежи. Те познават добре футбола и не им е трудно да побеждават в началото другите клубове. На второ място изпъква „Славия“. Тук израстват добри играчи, чиито имена започват да респектират. „Славия“ се очертава като най-сериозния бъдещ съперник в хегемонията на „Футбол клуб“.

В млекарницата на бай Трайче младите левскарци говорят с уважение за тия два отбора и преценяват собствените си сили. В редиците им няма нито един от прочутите „колежани“, няма нито една местна „звезда“. Те са все от махалата, още слаби физически момчета, с много жар, но без никакъв опит. Представяват все още едно махленско клубче, чиито крила те първа ще пораснат. А то трябва да мери сили със страшния „Футбол клуб“ и с известните вече играчи на „Славия“.

Кой е първият мач на новия клуб след основаването му с името „Левски“?

„Първият ни мач беше с „Футбол клуб“ — отговаря на този въпрос Борис Василев. — Играхме го през 1914 година, наскоро след основаването на „Левски“. По това време в първия тим на „Футбол клуб“ влизаха прочути колежани, затова за него се смяташе за унижение да излезе срещу нас. Вторият му тим пък беше съставен от опитни вече софийски играчи. Срещу първия ни тим „Футбол клуб“ изпрати третия си състав. Играхме на старото игрище „Славия“ (до Руския паметник“) и загубихме с 2:0.“

Това е началото. Игран е първият мач, след който в продължение на петдесет години с името на „Левски“ ще бъдат вписани хиляди мачове.

В първите години „Левски“ има срещи на футболния терен и със съседа си по махала — „Славия“. На тия срещи „белите“ излизат с втория или третия си тим и без усилия печелят срещу първия състав на „Левски“. Но новият клуб все повече укрепва и набира опит. И ето че идва първият мач между титулярните отбори на „Левски“ и „Славия“. За него разказва Георги Григоров — един от основателите на „Славия“, дългогодишен играч в първия отбор, участник в този мач:

„Срещата се проведе на първи април 1915 година на игрище „Славия“. Зрителите, предимно привърженици на двата отбора, насядаха по тревата до самата тъч-линия, която беше по-скоро въображаема, отколкото начертана. На двата края на терена бяха забити по два дирека — футболните врати (без напречна греда). Входът беше безплатен, защото игрището нямаше ограда, а и мисълта да се продават входни билети за мач би изглеждала тогава смешна.

В този мач „Славия“ имаше предимство със създаденото си вече име и с по-големия опит. В замяна на това младите левскарци притежаха висок дух и смелост. Понеже мачът беше приятелски, двата клуба се споразумяха през първото полувреме реферът да бъде от „Славия“ а през второто — от „Левски“. За да се осигури по-голяма обективност в ръководенето на играта, имаше и специално жури. Ние, славистите, излязохме в бялата си униформа, а левскарите — с клубните си цветове, светложълто и червено на райета.

През първото полувреме „Славия“ установи надмощие, но резултатът остана 0:0. Капитанът на „Левски“ Спас Стоянов гичаше навред и често се чуваха нарежданията му:

— Пази си мястото!... Не го оставяй да бие свободно!

Представителните футболни отбори на „Левски“ и „Славия“ през 1919 година. Славистите са с емблемата на клуба си. Левскарите са по-елегантни — те носят вратовръзки...

Нека не се забравя, че по онова време всеки мач представляваше и една тренировъчна школа. Затова и играчи, и зрители се надпреварваха да дават съвети кой, как и къде да играе. Намесваше се и журито със своите напътствия.

През второто полувреме един удар на Т. Владимиров — Сан, от „Славия“ прекара топката между двете греди на „Левски“. Гол — 1:0 за „Славия“. Първият гол в историята на безбройните срещи между двата отбора. После играчите на „Левски“ стегнаха обръча около вратата на „Славия“, но резултатът остана 1:0 за „белите“.

Когато мачът завърши, играчите, заобиколени от своите привърженици, се отправиха към двата купа дрехи, които се виждаха извън терена, до двете футболни врати „Съблекалните“ по онова време бяха на открито и зорко се пазеха от малчугани. Дълго се водиха оживени коментarii по играта, които продължаваха и през следващите дни и седмици в двете махали.

Така, преди 49 години, мина тоя пръв футболен мач между представителните отбори на „Левски“ и „Славия“, забележителен с това, че постави началото на срещи, които винаги са били и продължават да бъдат до днес едни от най-интересните събития в живота на спортна София.

ГОДИНИ НА ВЪЗХОД. МЕЖДУНАРОДЕН ДЕБЮТ

Както всички софийски клубове по онова време, и „Левски“ няма трениор. Играчите му се учат сами, помагат си един на друг.

„През 1915 — 1916 година мнозина от играчите на другите клубове бяха извикани постепенно под знамената — връща се в спомените си Спас Стоянов. — Ние, като гимназисти, останахме в София. Поради военната обстановка училищните занимания се водеха нередовно и можехме да играем по цял ден. Стараехме се да си помагаме и да усвояваме тайните на футбола, измисляхме и разни трикове. Извикам например, че ще подам на ляво, за да заблудя противника, а пратя топката на дясно... Какво да правим — нямаше кой да ни научи на нещо повече.“

Спортният живот на София се нормализира през 1918 година. Но в него настъпват промени. Непобедимият някога „Футбол клуб“ запада. Установява се хегемонията на „Славия“, бързо напредва и „Левски“. В борбата за първенство на София, което е все още неофициално, на първо място за 1919 година застава „Славия“, на второ е „Левски“, а ветеранът „Футбол клуб“ заема трето място, следван от други клубове.

През 1919 година са и първите междуградски футболни срещи на столичните отбори — с представители на Варна, където „Тича“, а също и „Владислав“ (които играят с команди на чуждестранни кораби) започват да си създават известна популярност. „Славия“ гостува първа във Варна и губи от

„Тича“ с 0:3, после заминава и „Левски“, за да падне срещу „Тича“ с 1:4. През есента на същата година „Тича“ връща визитата им в София — побеждава „Славия“ с 1:0 и завършва с „Левски“ 1:1.

Тази 1919 година е забележителна за „Левски“ с това, че за първи път се появява синият цвят — футболният му отбор излиза със сини ризи (понеже жълто-червени фанелки не могат да се намерят).

„А Цеко Генов предложи да сложим и вратовръзки, за да сме по-елегантни — спомня си д-р П. Стоянович, един от основателите на клуба. — Сложихме ги. При гостуването си във Варна играхме с тях. Не зная дали сме били елегантни, но съвсем се задъхвахме с вратовръзките в онзи пек... Впрочем, и славистите по едно време играеха с бели ризи и черни вратовръзки.“

От синята риза (както обясняват създателите на клуба) произлиза синята фанелка с бяла якичка, бели маншети, а на гърдите — жълто-червен кръг с голяма буква Л. (За смяната на клубните цветове има и друга версия: на едно представление на операта „Кармен“ в София членовете на „Левски“ забелязали, че испанското знаме е жълто-червено. Това подкрепило решението им да се откажат от тия цветове и да възприемат синята фанелка.)

През 1919 година се играе първият неофициален международен мач по футбол в София (за него се пише и в нашия печат след 9 септември). От Цариград пристига в София един руски „Кубански отбор“, съставен от емигранти. Гостите са с високи калпаци, меки ботуши и голямо самочувствие и добиват прякора „Страшилището“. За тях се говорят легенди — между тях и тази, че един от бековете им с шута си може да повали вол...

„Те бяха наистина едри хора — спомня си за този мач Гено Матеев, дългогодишен играч на „Левски“. — Особено внушителен ни се виждаше център нападателят Балдин, помня още името му.“

Тези „страшни“ гости искат да играят с „Левски“. В млекарницата на бай Трайче започват горещи спорове — да се приеме ли мачът или не. В споровете, редом с ръководителите и играчите, участвуват и привърженици на клуба, посетители на млекарницата, разбира се, и самият бай Трайче. На края надделява решението: да играем, пък каквото ще да става!

Мачът се устройва в двора на бившите Артилерийски казарми, където има солидна ограда. Левскарите се хвърлят в играта с жар и себеотрицание, но бързо става ясно, че това не е нужно — на терена „Страшилището“ съвсем не е така страшно и „Левски“ го побеждава с 6:0.

Клубът е получил вече своето международно кръщение.

Нови събития носи 1920 година. С „Левски“ се сливат клубовете „Скобелев“ и „България“, които до тогава са негови клонове и няколко отлични техни играчи засилват отбора му. Пулсът на клуба бие все по-мощно. Млекарницата на бай Трайче гъмжи от левскарите. Няма треньор, няма футболна секция, но затова всеки разпалено дава съвети и чертае планове за нови победи или реванш. Скоро популярна фигура тук става скромният Симеон Янков, който през тази година от втория отбор на „Левски“ минава в първия, за да стане за дълги години незаменим ляв защитник в клубния отбор, а после и в националната единадесеторка, когато тя се създава. Гдини наред Симето е и незаменим безплатен домакин, майстор в лепенето и кърпенето на топките (казват, че той е последният в София, който е свалил дългите панталони, за да играе с гашета).

През 1921 година „Левски“ има и свой химн. Негов композитор е 16-годишният ученик от Втора мъжка гимназия Любомир Пипков.

„Спортът вълнуваше младежта, той беше тогава нещо ново, което си пробиваше път — казва народният артист Любомир Пипков. — Аз играех футбол в едно махленско тимче в квартала и повечето от основателите и играчите на „Левски“ ми бяха приятели и съученици. Написах химна, за да изразя моето въодушевление от спорта и любовта си към клуба „Левски“, който носи едно велико име за нашия народ.“

ХЕГЕМОНИЯ НА „СИНИЯ“ ОТБОР

Следващите няколко години са пълни с интересни събития и са решителни за развитието на клуба.

По това време, в периода 1922 — 1923 година, „Левски“ има вече и своя значка, която се носи с малки изменения и до днес. Тя е изработена от Мирчо Качулев (сега офицер от Народната армия, многократен рационализатор).

„Проекта за значката показах на пролетарския поет Гео Милев, който обичаше „Левски“ — казва М. Качулев. — С него бяхме приятели. Той хареса моя проект.“

Все по това време в клуба се случва едно събитие, което ще постави начало на хубава негова традиция и ще отбележи нещо ново, много ценно в развитието на родния спорт.

„През 1922 година пръв в историята на нашия футбол „Левски“ създаде юношески отбор — разказва известният бивш национален състезател Н. Димитров — Фъц. — Това стана през есента, когато започнахме училище. Спомням си, че се събрахме на „Могилката“ все ученици, за да образуваме първия юношески отбор в София. Инициатор беше Борис Василев, който е и първият ни треньор. По-късно той ни даде един екземпляр от своя превод на футболно ръководство с

програма за тренировките. Преводът се предаваше от ръка на ръка и се преписваше. Още пазя моя препис. На следната година юношески отбори образуваха и други столични клубове — ФК 13, „Славия“, АС 23 (който се бе образувал от обединението на „Атлетик“ и офицерския спортен клуб „Слава“) и др. Ние бяхме най-силни — през 1923 година победихме юношите на АС 23 с 7:0, гостувахме в Радомир и Дупница и спечелихме срещу местните първи отбори с по 6:0 и т. н. През същата година като награда за старанието си получихме от клуба футболни обувки и това беше голямо събитие за нас.“

През 1924 г. е оформен вече „синият“ юношески отбор, който печели слава с добрата си игра и с победите си. От него по-късно излизат подготвени играчи, които дълго време са титуляри на „Левски“ и на националния отбор — Ас. Панчев, Н. Димитров, К. Ефремов, Вл. Ватев, Ас. Пешев (той влиза, когато юношите са вече резервен състав) и др.

Клубът разширява своята дейност с младата смяна. Предани дейатели ѝ посвещават много време и сили, създават многобройни юношески отбори, които носят имена на национални герои и възрожденци.

Характерен за „Левски“ по онова време е стремежът да се върви напред, да се научи и въведе нещо ново. Израз на този стремеж е и преводът, който Б. Василев прави през 1922 г. на футболното ръководство от австрийските специалисти К. Пекарл и Г. Блашке. Преводът се преписва на машина или на ръка и се раздава на играчите (един препис получават и юношите). За пръв път на дневен ред се поставя въпросът за техническата подготовка на футболиста — спиране на топката, дрибъл, подаване, удар с глава и т. н. Съставя се и подробна програма за седмични тренировки и занимания.

„Нуждата ни накара да направим това — обяснява Борис Василев. — Ние бяхме дребни, слаби момчета, а трябваше да

Непобедимият „син“ отбор от периода 1922—1923 година, който създаде прелом в развитието на футбола у нас и положи здрава основа за славата на „Левски“. От ляво на дясно: Ив. Радовев, Г. Матеев, М. Борисов (играч и треньор), Ал. Христов, Цв. Генов, К. Мазников, Сим. Янков, Дим. Мутафчиев, В. Цанков, К. Йовович, седнал — В. Байнов; отсъствуват титулярите Н. Мутафчиев, П. Иванов и Д. Дражев.

играем срещу възмъжали, силни състезатели от другите отбори. По онова време във футбола преобладаваше физическата сила, ценеше се силният шут и „солото“ от едната врата до другата. Играчите тичаха на тумби по топката. При тази обстановка не можехме да разчитаме на успех. Разбрахме, че трябва да заиграем иначе, техническо, за да неутрализираме физическите предимства на съперниците си. Поставихме си за цел във време на игра да преодоляваме противниковите играчи, без да се допираме до тях. А за това беше нужно преди всичко техника. Ето защо преведох чуждите ръководства и усърдно се заехме да ги изучаваме.“

През 1922 г. в София пристига от Цариград футболният отбор „Галиполи“ и играе неофициални международни срещи със столични отбори. „Левски“ побеждава гостите с 2:0, победа с

2:1 има и „Славия“. Тези срещи и успехите на нашите отбори повишават още повече големия интерес, който вече се е създал към футбола в София.

А на следната 1923 г. „Левски“ за пръв път става шампион на столицата. В решителния мач той побеждава с 3:1 „Славия“, която загубва продължителната си хегемония.

Гост на София през 1923 г. е силният отбор РУСС от Прага. В първия мач той разгромява ФК 13 с 11:2. Вторият му мач е с „Левски“, който срещу опитните майстори играе с висок дух, бързина и умение и побеждава с 3:2. В третия мач РУСС печели срещу „Славия“ с 2:1.

Гостуването на РУСС оставя трайни следи с друго: в София се установява на работа централният му защитник Миша Борисов. Той влиза в „Левски“ като играч и треньор — и това е първият треньор в историята на нашия футбол.

„Борисов дойде тъкмо навреме — продължава спомените си В. Василев. — Той имаше солидни познания върху модерния за времето футбол и съчета своята практика с теоретичната и техническа подготовка, която бяхме започнали. Борисов въведе колективната игра, поведе борба със „солото“ и безсмислените силни шутове, накара ни да сваляме топката долу. Така се научихме да играем с ниски пасове и триъгълници, съчетани с дълги прехвърляния. В отбора ни имаше вече талантиливи млади играчи и от тях Борисов създаде много силен колектив.“

За този пръв треньор си спомня добре и професор д-р Драгомир Матеев, който в същия период е за известно време титулярен нападател на „Левски“:

„Борисов се оказа не само отличен играч, но и добър педагог. Той пръв въведе общата и целенасочена физическа подготовка на футболистите като основа на специалната подготовка. А за онова време това беше много нещо. Участвувал съм в тренировки на Борисов и помня, че душата ни излиза-

ше... Тия целенасочени тренировки подготвиха успехите на „Левски“ по онова време“.

Всъщност редица фактори допринасят за големия възход на „Левски“, който бързо печели рядка популярност. В колектива има нещо положително и това е търсенето на новото, което ще тласне напред нашия футбол. В отбора изпъкват надарени играчи, които умеят майсторски да провеждат и да завършват красиви, остроумни колективни комбинации. А спортното майсторство в този колектив въодушевява зрителите. Въодушевление предизвикват самоотвержеността на играчите, високият им дух и изявеното чувство за дълг към клуба и родината. „Особено високо оценявам — добавя професор Матеев — спортното възпитание на този колектив, неговата коректна, спортсменска игра, уважението към себе си и противника. А във всичко това изпква едно прогресивно начало.“

И така от 1923 година „Левски“ създава прелом в разбиранията за футболната игра и в нейното по-нататъшно развитие, изпква като пионер на колективния футбол у нас,

На футболния терен е вече един нов състав. Това е прославеният „син“ отбор, който установява здраво своята хегемония, печели голям престиж и създава началото на тази популярност, на която „Левски“ се радва и до днес. В този забележителен за времето отбор влизат: вратар — Петър Иванов, защитници — Александър Христов (Шкубата) и Симеон Янков (Симето), полузащитници — Гено Матеев, Миша Борисов (покъсно Иван Радоев) и Димитър Дражев, нападатели — Димитър Мутафчиев (Мърцо), Никола Мутафчиев (Количето), Цветан Генов, Константин Мазников и Кирил Иовович; в състава са още и Никифор Лозанов и Васил Байнов. Навремето тези футболисти се радват на рядко обаяние и години наред предизвикват възторзи с красивата си и технична игра. Ал. Христов например и до днес остава един от най-добрите ни играчи с глава. Сим. Янков става пословичен със своята коректност,

а двамата братя Мутафчиеви, особено Никола, както и Мазников, Иовович и Генов овладяват най-големите тънкости на футболната техника за времето.

„Синият“ отбор е актив не само за „Левски“; той тласка напред развитието въобще на българския футбол.

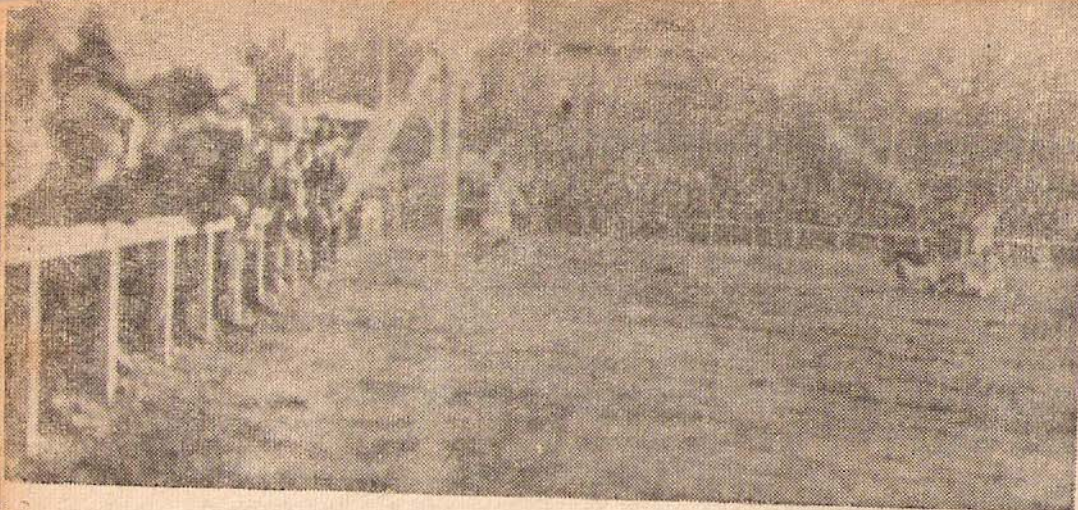
ПЪРВО ГОСТУВАНЕ В ЧУЖБИНА. КЛУБЪТ ЩЕ ИМА ИГРИЩЕ

Първото гостуване на унгарски футболисти в София е през 1923 година — от Будапеща пристига известният отбор на ФК 33, който оправдава повишения интерес. В първия мач унгарските майстори побеждават ФК 13 със 7:2, а във втория — „Славия“ с 5:0. Третият мач е с „Левски“, чиито играчи хвърлят всички сили, за да реабилитират младия български футбол, но не успяват — силният ФК 33 печели с 1:0. Това са и първите официални международни срещи на столичните футболисти, тъй като ФК 33 — за разлика от руския „Кубански отбор“ и от командите „Галиполи“ и РУСС — е представителен тим на един организиран и регистриран спортен клуб.

Все през тази година „Левски“ създава връзки и със спортисти от съседна Румъния. В София, на бившето игрище „Юнак“, той играе с румънския шампион „Трикольор“ от Букурещ и го побеждава с 1:0. Този успех предизвиква радост в София, тъй като румънският футбол отдавна е излязъл на международното поле и си е спечелил име.

В историята на нашия футбол е отбелязано първото излизане на софийски отбор в чужбина — това е гостуването на „Левски“ през 1923 година в Букурещ, за да върне визитата на „Трикольор“. То е голямо събитие не само за София, а за цяла спортна България. В Румъния на „Левски“ е оказан сърдечен прием, а цялата българска колония в Букурещ живее в

Из мача „Левски“ — „Трикольор“ (4:2) в Букурещ през 1923 година Н. Мутафчиев — един от най-техничните играчи в историята на нашия футбол — е преодолял цялата отбрана и бележи гол в празната врата на „Трикольор“.

треска. Първият мач е с „Ромкомит“ — и резултатът е 1:1. А на другия ден е очакваният мач-реванш „Левски“ — „Трикольор“ — наблюдаван от многохилядна публика. „Сините“ от София дават една от най-хубавите си игри, побеждават с 4:2 и предизвикват горещите овации на зрителите. Румънските вестници нашироко отразяват тази първа проява на български футболисти в Букурещ. В. „Романя“ (от 15 октомври 1923 г.) например пише: „До турнето на „Трикольор“ не се знаеше дали в България съществува някакво спортно движение. В концерта на международния футбол българите не участваха нито веднъж. Този път те са тук, поставяйки на тежко изпитание нашия спорт. Видяхме ги на работа, играейки чудно красиво, с къси пасове и сполучливи комбинации, което е най-важното, с великолепна игра с глава. Но това, което най-вече привлече вниманието на публиката, беше особената изтънченост в изпълнението на играта“. А в. „Диминяца“ със същата дата между другото отбелязва: „Съдията, англичанинът Ролстон, отмени два гола за „Левски“, играчите на които проявиха пълна дисциплина и не протестираха. Това направи силно впечатление на публиката“.

Този първ международен успех на нашите футболисти в чужбина предизвиква възторг сред любителите на спорта в страната. В Русе „Левски“ е посрещнат с музика. В София от гарата до паметника на Апостола Васил Левски е устроено факелно шествие, а на отбора-победител е връчен лавров венец. През тези дни София е свидетел на рядко тържество.

Клубът ще има свое игрище: през 1924 г. столичната община му отпуска място в бившата Борисова градина (където днес е стадион „Васил Левски“). Това е единствената подкрепа, която клубът получава през цялото свое съществуване до 9 септември 1944 г. А тя е резултат на безкрайни усилия, митарства, унижения и настойчивост на дейтели от „Левски“.

Мястото е отпуснато, но клубът няма никакви средства, за да започне строеж на игрището, нито има къде да се обърне за помощ. Не само „Левски“ — всички спортни клубове в страната са изоставени сами на себе си. Нито държавата, нито

Трудов ден през 1925 година: дейтели и членове на „Левски“ работят с любов на строежа на клубното игрище.

общините смятат, че трябва да оказват някаква материална подкрепа за развитието на спорта. И левскарите си помагат сами: започват да продават купончета за закупуване на тухли и други материали, уреждат литературни и киноутра за събиране на средства. Освен това играчи, дейтели, членове и привърженици на клуба с готовност отиват в свободното си време на отпуснатото място, копаят, пренасят материали, прекарват пръст. За тия дни и сега с радост си спомня някогашната баскетболистка на „Левски“ — Соня Чолакова:

„Особен ентузиазъм бе обхванал всички ни тогава — ще имаме най-после наше игрище! Въпрос на чест за нас бе да помагаме. Мъжете работиха къртовски, а ние, тогава млади девойки, помагахме според силите си. И когато виждах как усърдно толкова много хора даваха доброволен труд за това игрище, разбирах колко силна е любовта към „Левски“.

ПОД ОЛИМПИЙСКОТО ЗНАМЕ

1924 година влиза в историята на българския футбол и на „Левски“ с едно голямо събитие: първото участие на нашия отбор в олимпийски игри. Това е VIII олимпиада в Париж.

За да подготви националния отбор е поканен Леополд Нич от виенския „Рapid“. Той избира „Левски“ като основа на представителната единадесеторка. В София се устройва мач между „Левски“ и „Ромкомит“ (Букурещ) за проверка състоянието на отбора със съдия Л. Нич. Спортна София, за която това първо участие на наши футболисти на олимпиада е нещо изключително, проявява голям интерес. На хиподрума, където се играе мачът, идват около 15 000 души — незапомнена цифра до това време. Отборът на „Ромкомит“ излиза в силен състав, но „Левски“ играе отлично и побеждава с 2:0.

Подготовката за олимпиадата Нич води с разширена група, в която са включени най-добрите играчи и от други отбори. За

тази подготовка разказва Боян Бянов (сега запасен генерал), дългогодишен играч на „Левски“ (малко преди това той е преместен като офицер във Варна и играе в „Тича“):

„Тежката задача, която ни предстоеше, изискваше добра материална база и необходимите условия за подготовка. Но... базата беше оскъдна, а условията въобще не бяха създадени. Всички играчи от отбора изпълняваха през деня служебните си задължения без никакво облекчаване, а след работно време, вече уморени, отивахме на тренировка. Занимавахме се до късно вечер, а след това всеки от нас се прибираще в къщи. За хигиенни и здравни мерки, за някакъв режим на храна и на почивка въобще не се мислеше. За честта на другарите си от олимпийския отбор трябва да подчертая, че всички преодоляваха трудностите и умората и крайно добросъвестно се подготвяха да изпълнят дълга си. Поддържаше ни горещата любов към родината и безпределното желание да я представим достойно на олимпиадата. Помежду ни се създадох истинско другарство и здрав колективен дух, поддържаше се висока съзнателна дисциплина. В спорта това са много важни фактори за успеха“.

На път за Париж националният отбор играе във Виена приятелски мач с реномирания австрийски национален тим. Това е на 21 юни 1924 година — първият мач на българския национален отбор! Резултатът 6:0 за австрийците не е изненада. Виенските вестници дават ласкави отзиви за българските футболисти (впечатление е направило майсторството им в прилагането на изкуствени засади), оценяват напредъка им за кратко време и изказват мнение, че в Париж, без да имат никакви шансове, те не ще се посрамят.

В Париж нашият отбор е настанен в един пансион в предградията Ньой, където е бил подписан мирният договор с България след Първата световна война.

„Мисля, че това не беше случайно — добавя Б. Бянов, —

Искаха да ни напомнят, че идваме от победена страна... Останалите отбори бяха настанени другаде."

Жребият не е щастлив за първите български футболисти-олимпийци: те ще играят с отбора на Ирландия, който няколко месеца преди това е победил Франция с 3:0 и е един от фаворитите на олимпиадата. По това време голяма новост е радиофицирането на Париж по случай олимпийските игри. Високоговорители по улиците предават техния ход.

И така на 28 юни 1924 година на стадион „Коломб“ в Париж българските футболисти за пръв път излизат под олимпийско знаме. В мача с Ирландия те играят в състав: П. Иванов — Ал. Христов, Сим. Янков — Г. Матеев, Б. Бянов, Ив. Радоев — Д. Мутафчиев, Н. Мутафчиев, Т. Владимиров, К. Мазников, К. Йовович. (С изключение на Т. Владимиров от „Славия“ това е изцяло отбор на „Левски“).

Този мач не предизвиква интерес, защото се смята, че силните и опитни ирландци леко ще се справят с неизвестните български футболисти. Но той е една от изненадите в олимпийския турнир. Българският отбор притиска ирландците в полето им и по-късно високоговорителите по улиците на Париж съобщават, че първото полувреме от мача България — Ирландия е завършило 0:0. Това е нещо съвсем неочаквано и кара хиляди любители на спорта да потеглят набързо към стадиона „Коломб“. Започнал при слабо посещение, мачът продължава през второто полувреме пред многобройна публика. И в тази среща българските играчи прилагат успешно изпитаното и обичайно за времето оръжие — изкуствената засада. В хода на играта те спират така 26 пъти ирландските нападатели. Но това оръжие показва и обратната си страна — осем минути преди края на мача една такава засада не е маркирана от съдията Анрио (Франция) и ирландците вкарват гол, който е зачетен. Публиката реагира, но мачът завършва 1:0 за Ирландия.

Парижките вестници единодушно оценяват правилно играта на българския отбор и изтъкват грешката на съдията. В. „Журнал“ например пише: „Ние виждаме още със започването на играта българите да превъзхождат ирландците. Те играят бързо и много често застрашават гола... През второто полувреме център форуардът Дънкан, намиращ се вън от игра (оф сайд), шутира и вкара топката във вратата. Българският вратар, който забелязва това положение, маркирано и от страничния съдия, не се и опита да попречи на удара. Реферът обаче сметна това за гол и играта продължи“. А в. „Тан“ между другото отбелязва: „Днес сигурно мнозина французи ще обърнат домашните си атласи, за да видят къде се намира малка България, която даде такъв добър футболен отбор“.

Така завършва първото участие на български футболисти в олимпийските игри. Ето и крайното класиране във футболния турнир на VIII олимпиада: 1. Уругвай, 2. Швейцария, 3. Швеция, 4. Холандия, 5. Ирландия, 6. Италия, 7. Франция, 8. Египет, 9. Чехословакия, 10. САЩ, 11. Унгария, 12. България, 13. Люксембург, 14. Белгия, 15. Испания, 16. Естония, 17. Турция, 18. Румъния, 19. Летония, 20. Полша, 21. Югославия, 22. Литва.

ТЕКАТ ГОДИНИТЕ...

Само десет години са изминали от основаването на „Левски“, а ето че през 1924 година той вече е създал футболен отбор, който представя достойно спортна България. Клубът излиза уверено на международното поле и името му става известно в чужбина. През 1925 година е първото му и победоносно гостуване в Турция, а след това предприема голяма обиколка из Германия и Франция. Пак през 1925 година клубът пръв установява връзки с югославски спортисти.

„Отношенията между България и Югославия по това време бяха много натегнати — припомня си д-р П. Стоянович. — „Вие, спортистите, трябва да строшите леда“ — ни каза веднъж министърът на външните работи. Тогава ние поканихме в София първенеца БСК (Београдски спортклуб) и това беше първата среща между български и югославски футболисти. „Левски“ победи с 1:0.“

През 1926 година игрището на клуба е вече готово и посреща първите пратеници на египетския футбол — отбора „Сфинкс“ от Кайро. Трибуните не могат да поберат публиката, билетите не стигат и касиерите започват да продават и кочаните... А мачът завършва 4:0 за „Левски“.

„Синият“ отбор играе една от главните роли в първенството на столицата и на страната. Съперничеството между „Левски“ и „Славия“ като червена нишка минава във футболния живот у нас. А в същото време между тях два стари съседи по махали съществуват най-дружески връзки, двата клуба взаимно си помагат.

„Спомням си, че през 1928 година пътувахме с отбора на „Левски“ с автомобили към Солун — разказва дългогодишният деятел Иван Филипов. — В гръцка територия срещнахме тима на „Славия“, който се връщаше от Солун, воден от Стефан Македонски. Това беше сърдечна среща. Чумпалов ни даде съвети за нашите мачове в Солун, славистите ни пожелаха успех. „Хип-ура за „Левски“!“ — извикаха те. „Хип-ура за „Славия“!“ — отговорихме ние. Много пъти сме викали „Хип-ура“, но този поздрав никога не е звучал така вълнуващо, както при тази среща със „Славия“ под чуждо небе.“

Текат годините... За времето до 9 септември 1944 г. „Левски“ печели държавното първенство по футбол (то започва от 1924/25 г.) за 1933, 1937 и 1943 година, носител е на държавната купа през 1933 и 1942 година, седем години поред (от 1926 до 1932 г.) е победител в турнира за общинската купа „Улпия Сердика“. Клубът разширява международните си връзки, го-

Отборът на „Левски“ — носител на купата „Улпия Сердика“ през 1925 година. От ляво на дясно прави: В. Ватев, К. Иовович, К. Ефремов, Ив. Радоев, К. Мазников, Ас. Пешев, Г. Матеев, Ал. Христов, П. Иванов, седнали: Н. Петрунов, П. Живков, Сим. Янков, А. Алексиев, Н. Димитров, коленичили: Н. Лозанов, Ас. Панчев.

стува в близки и далечни страни, посреща и много отбори от чужбина. През 1932 година „синият“ отбор играе в Прага със „Спарта“, който по това време е един от най-прочутите отбори в Европа; пет минути до края „Левски“ води с 1:0, но „Спарта“ изравнява, мачът завършва 1:1 — и това, разбира се, е един от големите успехи на „сините“. През 1936 г. „Левски“ предприема голямо и успешно турне из балтийските държави, където за пръв път се заговаря за българския спорт. Името на клуба става известно в Гърция, свързано е с поредици от приятелски срещи с отбори от Югославия, Полша, Унгария, Австрия, Израел, Египет, Германия, Франция и т. н.

В годините до 9 септември 1944 г. „Левски“ играе 120 международни мача — и това е рекорд за нашия футбол в този период; той има 64 победи, 17 равни и 39 загуби при голово съотношение 265:214.

С майсторската си и коректна игра, с международните си победи, с достойното представяне на родината и със светлото име, което носи, „Левски“ печели симпатиите на любителите на спорта, създава си безброй верни приятели в София и страната. Той е вече най-популярният футболен отбор у нас.

СРЕД ПИОНЕРИТЕ В ЛЕКАТА АТЛЕТИКА

Старата „Могилка“ е гнездото не само на футбола в „Левски“. Тук правят първите си стъпки и лекоатлетите на клуба.

„Леката атлетика се появи почти едновременно с футбола — спомня си първият председател Г. Манолов. — Естествено това бяха още неорганизирани прояви. Състезавахме се в скокове на височина и на дължина, правехме кросове при разгорещено съревнование.“

Така е поставено началото, което се развива. И ако по-нататък, в периода след 1923 година, челният клуб в леката атлетика у нас е АС 23, то негов най-голям съперник е „Левски“, който понякога го и побеждава.

В периода 1924 — 1930 г. „сините“ разполагат със силен лекоатлетически състав. В него изпъкват К. Петрунов, Б. Петрунов, П. Венков, Н. Петрунов, Н. Рашеев, П. Пеев, П. Христов, В. Христов и други, както и футболистите от първия отбор Д. Мутафчиев, Г. Матеев, Н. Димитров, Ас. Димитров, по-късно и Н. Николов, Ас. Пешев, Ас. Панчев и др. През 1925 г. в София се устройва първата факелна щафета, в която двубоят „Левски“ — АС 23 завършва с победа на „сините“.

„Левски“ е държавен първенец по лека атлетика за 1927,

1928, 1931 и 1935 година (класирането в държавното първенство за 1931 г. например е: „Левски“ — 85 т., АС 23 — 60 т., Павликени — 13, „Славия“ — 11, Бела Черква — 9, и т. н.).

Клубът е сред пионерите и в леката атлетика за жени. В ония години се смята, че този спорт е за мъже, но и тук първите стъпки са направени от АС 23 и „Левски“. В състава на левскарките изпъкват особено В. Петрунова, Б. Димитрова, Т. Димитрова и Н. Диканска — една четворка, която дълги години е непобедима в щафетата за жени. „Левски“ заема първото място с 44 точки в шампионата на София по лека атлетика за жени през 1932 година; след него са АС 23 с 35 т., „Спортклуб“ — 9, „Славия“ — 0 т.

Заслугите на „Левски“ за популяризирането и развитието на леката атлетика у нас не свършват тук.

„Първата международна среща на наши лекоатлети в чужбина беше устроена от „Левски“ — разказва Ив. Филипов. — Тя се организира през 1928 г. в Букурещ между нашия клуб и сборен отбор на града. „Левски“ въведе и практиката преди футболни мачове да се уреждат и състезания по лека атлетика, за да се популяризира този спорт. При гостуването на футболния ни отбор в Солун през 1928 година имаше и надбягвания, в които победи П. Пеев. А преди един международен мач в София П. Христов постави нов рекорд на 100 метра гладко бягане с време 11 секунди.“

На VIII олимпиада в Париж през 1924 г. в българския отбор по лека атлетика са и К. Петрунов и П. Венков от „Левски“, които самоотвержено се борят за престижа на родния спорт.

„В периода 1924 — 1925 година „Левски“ пръв у нас започна да използва леката атлетика в системата на подготовката на футболистите — казва К. Петрунов. — Имам предвид системни занимания с лека атлетика с оглед изискванията на футбола. По-късно, към 1927 — 1928 година, „Левски“ въведе зимни тренировки на футболния си отбор, съчетани с лекоатле-

тически занимания. До тогава това не се практикуваше у нас и мнозина се чудеа, като гледаха футболистите да излизат в снега.“

За своите членове клубът организира занимания по лека атлетика и през зимата в салоните на бившата VII прогимназия и на у-ще „Т. Минков“. Помощ оказва и опитният деятел Йосиф Буреш.

В годините, когато държавата не полага никакви грижи за физическото възпитание на младежта, „Левски“ има немалък принос за развитието на леката атлетика в столицата.

НА ЧЕЛНИ МЕСТА И В ПЛУВНИЯ СПОРТ

До 1931 г. с плувния спорт у нас се разпорежда бившият Морски сговор, който няма особен вкус към състезателните прояви. В София нито един спортен клуб няма плувна секция, макар че някои имат плувци.

През 1931 г. се открива плувният басейн „Диана“ в столицата. По този повод в София е устроена Балканиада по плуване, в която участвуват мъжките отбори на България, Турция и Гърция. Докато нашите състезатели плуват „моряшки“ и „странично“, гърците за пръв път показват пред нашата публика модерния стил „кроул“ и всички виждат предимствата му. Българските спортисти се реабилитират в скоковете във вода — победители са Г. Гайдарджиев и Д. Балкански, и двамата от „Левски“.

Ползата от Балканиадата е тази, че през есента на същата година в София се създава курс за изучаване на кроул. В него участвуват плувци от „Левски“ и АС 23. Заниманията се водят в басейна на градската баня, където за плувците се отделя един „коридор“. По това време се създават и плувни секции при „Левски“ и АС 23.

„Пионерите на плувния спорт в София са тия два клуба — споделя Асен Маринов, дългогодишен състезател по плуване. — В спортното майсторство бяхме равностойни, но в масовата работа „Левски“ имаше предимство.“

През 1932 г. към бившата Софийска спортна област се образува комитет по плуване и този спорт започва по-организиран живот. Тренировките се водят в басейна „Диана“. Там се уреждат и състезания, на които са поставени и първите рекорди. Разгаря се плувният двубой „Левски“ — АС 23. По това време те са единствените спортни клубове в столицата, които имат организирани секции по плуване и полагат грижи за този спорт. Те водят и борбата за първенство. Малко по-късно, през 1934 — 1935 г., плувна секция създава и бившият „Ботев“, който печели първенството за юноши.

През 1933 г. в София пристига първият треньор по плуване — виенчанинът Ервин Вимер (носител на златен медал от работническата олимпиада през 1931 г.). Той работи с плувците на АС 23 и „Левски“. По-късно, през 1937 г., идва друг виенчанин — Емил Водарек, който влиза в „Левски“ като треньор и състезател.

Подем в плувния спорт в София носи 1935 — 1936 година. По това време „Левски“ разполага със силен състав, в който са и редица рекордьори — Ас. Савов, Ем. Атанасов, Ас. Маринов, Ат. Атанасов, Сл. Петров и др. През 1936 г. този отбор заема първо място между клубовете на София.

През 1937 г. клубът отново е на първо място в София, следван от АС 23 и „Ботев“, а юношески шампион е „Ботев“. Плувни секции се създават в „Славия“, „Шипка“, ФК 13 и други клубове.

За да се поощри развитието на плувния спорт, през 1937 г. е учредена купата „Софийски плувец“, за която се организират състезания в смесена щафета. Три години поред — 1937, 1938 и 1939 — „Левски“ печели двубоите с АС 23 и е носител на купата.

„Левски“ е пионер и в плувния спорт. На снимката са плувци на клуба — първенци на София през 1933—1934 година.

„Левски“ е сред пионерите и в плувния спорт за жени. Първите състезания за жени в столицата се устройват през 1934 г. в басейна „Диана“. Между първите рекордьорки по плуване са и В. Петрунова и В. Добрева от „Левски“. В състезанията между софийските клубове за жени „Левски“ няколко пъти излиза начело.

За обучението на плувци клубът организира курсове в басейна на градската баня по време на обедната почивка. През 1935 г. плувните му отбори — мъже и жени, гостуват (на лични разноски) в Ст. Загора на бившия клуб „Траяна“, организират демонстративни състезания и популяризират плувния спорт в града.

„И в плуването, както във всички останали спортове преди 9 септември, подкрепа не се оказваше от никъде — добавя Ас. Маринов. — Клубовете сами трябваше да се справят с всичко. За помощ на състезателите — храна, режим и пр., въобще не се говореше. Единствената ни награда беше безплатният вход на „Диана“ — и той се разрешаваше от наема-

теля на басейна по рекламни съображения. Само големият идеализъм и любовта към спорта помагаша за развитието на плуването в „Левски“, както и в останалите клубове.“

С ПРЕСТИЖ И В БАСКЕТБОЛА

Отново трябва да погледнем към „Могилката“. Защото тук има и един земен корт с примитивни дървени табла. На „Могилката“ през 1918 година се заражда баскетболът в „Левски“.

На този спорт у нас в началото се гледа като на спорт за жени. И в „Левски“, както в останалите столични клубове, най-напред се създава женски отбор. Неговите първи баскетболистки са Величка Генева (известна балерина по това време), Надя Велева (която идва от ФК 13), Донка Куртева (по-късно тя е прочута пианистка), Дора Манчева, Надя Дацова, Сузана Стоичкова. Това е първоначалният състав в периода 1918 — 1924 година, в който по това време влизат и Соня Чолакова, Дора Евстатиева и др. С отбора работи Борис Василев, който изучава чуждестранни ръководства, превежда ги и се старее да ги прилага според условията.

Младите баскетболистки играят задължително с дълги поли, а на някои стари снимки се виждат на терена състезателки и с шапки. В началото носят сандали, а по-късно се използват гуменките. Мачовете се организират най-напред на игрището на „Славия“ (този клуб работи успешно в баскетбола) и на „Пустинята“. Известен интерес към тях мачове има, зрителите стоят прави около очертанията на игрището (входът, разбира се, е безплатен, а игрищата са без ограда).

В баскетболния шампионат на София за жени „Левски“ заема първо място през 1923 г., като побеждава „Славия“ с 25:15, „Спортклуб“ с 28:24 „Слава“ с 34:18, а срещу „Раковски“ и „България“ печели служебно поради неявяване на от-

борите им. Неговите баскетболистки гостуват във Варна на „Тича“ и в Пловдив на „Тракийска слава“ и демонстрират красотата на този спорт.

„Пътуванията до провинцията бяха събития, свързани с много трудности — казва Соня Чолакова. — По онова време за нас, жените, бе твърде мъчно да спортуваме. Тогавашият морал и предразсъдъците бяха голяма пречка, родителите ни мърмореха. Спомням си, че през 1928 г. в София гостувах за демонстративни мачове два женски отбора по хазена от Югославия. Тогава за пръв път хората у нас видяха жени да играят с къси поли. По-късно удобните къси поли се въведоха и в нашите отбори.“

„Левски“ е баскетболен първенец за жени на София и за 1933 година. В решителния мач той побеждава най-големия си съперник „Спортклуб“ с 16:15, а в последния мач за сезона се налага над АС 23 с 48:13 — и това е най-високият резултат до тогава в баскетбола у нас. Крайното класиране е: 1. „Левски“,

„Левски“ е един от пионерите в баскетбола. Ето женският му отбор през 1927 година. От ляво на дясно прави: М. Димитрова, В. Петрунова, Н. Николова, Е. Доспевска, седнали: С. Стоичкова, В. Димитрова

2. „Спортклуб“, 3. „Славия“, 4. АС 23, 5. „Бенковски“, 6. ФК 13. В мача с АС 23 особено се проявява В. Петрунова, която е посочена като най-добрата баскетболистка на страната.

„По онова време често бяхме първенци на София — спомня си В. Петрунова. — Гостувахме в Плевен и Радомир, за да демонстрираме баскетбола. В нашия клуб имаме прекрасен колективен живот и с него са свързани най-хубавите ми спомени от „Левски“.“

Мъжкият баскетболен отбор на клуба започва да се проявява към 1933 година. Три години по-късно той е вече един силен състав, в числото на челните отбори в София, заедно с АС 23, „Спортклуб“, „Славия“, „Ботев“.

„Напредвахме, но при лоши условия — разказва Хр. Хайтов, бивш състезател и треньор на „Левски“. — Преди всяка тренировка или мач ние, играчите, трябваше сами да поливаме, да изравняваме и да очертаваме кортовете. Нямахме достатъчно топки. Но имаше голям ентузиазъм, тренирахме редовно и съвместно, стремяхме се да научим нещо ново. „Левски“ например пръв в София приложи игра в зона 2 — 1 — 2 и навремето това предизвика изненада.“

През 1941 г. клубът записва първата си международна победа на баскетбол за мъже — срещу гостуващия отбор на АСО „Братислава“. Същата година бележи важен момент в развитието на баскетбола у нас. Този спорт престава да бъде своеобразен монопол на чуждите колежи в страната, популяризира се и в софийските гимназии, където израстват нови състезатели. Клубовете започват да гледат на баскетбола като на спорт, който заслужава внимание. Повишава се интересът, увеличава се и баскетболната публика.

През 1941 година „Левски“ е основа на националния мъжки отбор по баскетбол. А през следващата 1942 година се организира първият държавен шампионат по баскетбол за мъже и „Левски“ заема първото място. През тази година отборът му за пръв път излиза в чужбина — до Братислава, където

печели мачовете си. Към този период в различни години в състава му личат мнозина от най-известните тогава наши национални състезатели — Б. Такев, Дим. Митев, В. Темков, Хр. Хайтов, Н. Шарков, Ас. Димитров, К. Хайтов, Бл. Пеев, К. Рогачев и др.

„В борбата за софийско първенство най-големият ни съперник беше АС 23 — спомня си Ас. Димитров. — Игрищата на двата клуба бяха средище на баскетболния живот в столицата, на тях за големи мачове идваше многобройна за времето публика. Отборът на „Левски“ често гостуваше в различни градове на страната, като ние, играчите, сами си плащаме разносните. Бяхме един задружен колектив и горяхме от желание да представим добре нашия клуб. Това ни помагаше да преодоляваме трудностите, които бяха много, и „Левски“ често изнемогваше.“

ПОГЛЕД КЪМ ВОЛЕЙБОЛНАТА ПЛОЩАДКА

Кога за пръв път в София е опъната мрежата между двата дирека?

Волейболът се появява в столицата през 1922 година, пренесен от руски емигранти. Тяхното — и въобще първото — волейболно игрище в София е на едно празно място на пресечката на улиците „Искър“ и „Бенковски“. По това време се играе и първият волейболен мач в столицата — между отборите на руските емигранти и на студентското дружество.

„През тия години волейболът започна да се практикува и в „Левски“ — казва Конст. Бушев, волейболен деятел в миналото. — Имахме само мъжки отбор. Този спорт се развива и в други клубове. Първият волейболен мач на „Левски“ е през 1924 година срещу „Славия“ на игрище „Славия“. Ние победихме с 3:0 гейма.“

Състезатели-волейболисти на „Левски“ по това време са: Гр. Латинов, К. Бушев, Ив. Гешанов, Ив. Кирицов, Ас. Банков и др. През 1928 г., за да популяризира този спорт, клубът провежда пред публика демонстративен мач по волейбол между два свои отбора на игрището си преди една международна среща по футбол. Мъжки отбори имат и „Славия“, „Бенковски“, АС 23, ФК 13, а по-късно „Раковски“ и „Родина“. Волейболното първенство на София се организира през 1928 — 1929 година.

И волейболистите, както баскетболистите, трябва сами да се грижат за игрището си (по онова време то се очертава с тухли), за мрежата, топката, екипите си и т. н. Гостуват за приятелски срещи в разни градове на страната, като сами поемат разносните си. На помощ не могат да разчитат от никъде.

На игрище „Левски“ до баскетболния корт има и волейболна площадка. Докато волейболът се играе само от мъже, за баскетболните тренировки идват и жени. Някои от тях се увличат и по волейбол. Но клубен женски отбор не се създава в „Левски“ до 9 септември.

През 1940 година мъжкият волейболен отбор на клуба спечелва първенството на София. В този период „Левски“ разполага със силен състав, в който влизат Ив. Русинов, Зв. Тошков, Ив. Кръстев, Б. Стефанов и др.

„Успехът се дължеше само на горещата ни любов към спорта — подчертава Зв. Тошков. — Всеки ден след работа отивахме право на игрището и тренирахме до тъмно, та пазачът често ни гонеше.“

НА БОКСОВИЯ РИНГ. ДРУГИ СПОРТОВЕ

По пътя, изминат някога от „Левски“, се забелязват и очертанията на боксовия ринг.

„Първите състезания въобще по бокс в София бяха устроени

към 1918 — 1919 година на ринга в тогавашния Военен клуб — говори бившият боксьор и треньор Бор. Алексиев. — А първата международна среща на наши боксьори в чужбина е от името на „Левски“. Тя се състоя през 1927 година в Букурещ. Румъните бяха запазили отлични впечатления от футболния отбор на „Левски“ (става дума за гостуването му през 1923 г.) и поканиха боксьорите, като смятаха, че и те са от същата класа. Но по онова време румънският бокс беше далеч по-напред от нашия и букурещкият сборен отбор ни просто срази.“

Боксовите ръкавици се появяват в „Левски“ през 1927 година. В една мансарда на ул. „Малко Търново“ се събират 4 — 5 младежи, чийто вдъхновител е първият боксов деятел на „Левски“ — Стоян Ставрев. През същата година се организират квалификационни състезания за определяне на първенци в различните категории за гостуването в Букурещ. Те са на ринга в у-ще „Антим I“ и в тях участвуват боксьори от всички клубове. Под името „Левски“ за Румъния фактически заминава сборен софийски отбор.

През следващите години боксът в клуба се развива върху открития ринг на игрище „Левски“. Ст. Ставрев и Б. Алексиев са организатори, треньори и състезатели. През 1943 г. в „Левски“ започва активна дейност Стоян Ацев, наш дългогодишен шампион, който и до днес работи самоотвержено в дружеството.

Групата е съставена от 20 — 30 младежи. Те имат голямо желание да напреднат, тренират всеки ден след работа, а всяка събота устройват мачове.

„Бяхме поставени при най-примитивни условия — забелязва Ст. Ацев. — По едно време липсваха и гуменки. Нямаше кой да ни покаже как правилно да се тренира, а за битови условия на състезателите у нас въобще не се мислеше. Крепеше ни голямата ни любов към бокса и към „Левски“ и напредвахме, макар и бавно. Често гостувахме в провинцията на свои раз-

носки, а през 1943 г. играхме в София с хърватски боксьори и ги победихме. Това беше първата ни международна победа и тя ни импулсира.“

В миналото „Левски“ развива и хазената (разновидност на хандбала), като създава мъжки и женски отбори. Особени успехи има мъжкият му отбор, който през 1925 г. е най-силният в София.

В дейността на клуба влиза и кьнки-спортът. През някои години теренът на игрището се залежда зиме и се превръща в пързалка. Кьнкьори на „Левски“ вземат успешно участие в състезания по фигурно пързаяне за София през 1928 година.

До 9 септември шахматът е отделен от спортните клубове и при тях няма шахматни секции. Само отделни дейтели работят за този спорт в някои клубове. Шахматен деятел на „Левски“ още от 1923 година е Ф. Хоринек, един от пионерите в този спорт у нас, създател на българската шахматна анотация (в миналото в София е учредена и купа „Хоринек“). Този стар ентузиаст и до днес работи сред пионерите-шахматисти в район „Васил Левски“.

Много са преданите спортисти, които при трудните условия преди 9 септември влагат всичките свои сили за развитието на „Левски“ и допринасят за възхода на родния спорт.

Една от тях е Вера Петрунова, която в периода 1932 — 1938 година е нашата най-изтъкната спортистка. Тя е неколнократна шампионка на България по ски и тенис, първата ни рекор-

дворка по плуване, призната е за най-добрата ни баскетболистка и за една от най-силните ни лекоатлетки.

Друг предан спортист е и Никола Димитров — Фъц. В продължение на двадесет години той защитава името на „Левски“ на футболния терен, като започва от юношеския отбор (и е ревностен помощник на доброволния домакин Сим. Янков), става титуляр на първия отбор и достига до националната единадесеторка. Шампион на България по ски цели 14 години, Н. Димитров е и многократен участник в лекоатлетическите отбори на „Левски“, опитен алпинист и пламенен турист. И днес той работи с любов за своето дружество.

Сред тия заслужили бивши състезатели са и инженер Асен Пешев, инженер Михаил Лозанов, Асен Панчев, Константин Ефремов, Никола Николов, Владимир Ватев, Никифор Лозанов, Асен Димитров, Никола Петрунов и други, които години наред бяха стълбове на футболния отбор на „Левски“, повечето от тях и на националния отбор, и дадоха своя принос за развитието на родния футбол.

ОСНОЗА НА УСПЕХИТЕ. НА ЗДРАВИ НАРОДНИ ПОЗИЦИИ

В продължение на тридесет години — от своето основаване до 9 септември 1944 г. „Левски“, както и всички спортни клубове до тогава, е оставен сам на себе си и не получава подкрепа от никъде. И все пак той преуспява. Как издържа трудностите и постига успехите?

Решаващите фактори са тия, които са в сила и за останалите клубове по това време: големият идеализъм на нашите спортисти, техният ентузиазъм, предаността им към спорта и клуба, здравият им колективен дух и другарство.

„Колективният дух, който ни сплотяваше в махалата при основаването на „Левски“, остана все така силен и по-късно.

когато клубът се разрасна — изтъква Спас Стоянов. — Имахме много добър организационен живот, често устройвахме колективни излети, бяхме си образували и хор.“

Песните са постоянни спътници на левскарите. При гостуването на футболния отбор в балтийските държави през 1936 г. един вестник от Талин пише: „Българските футболисти от „Левски“ бяха не само отлични футболисти, но и добри певци“.

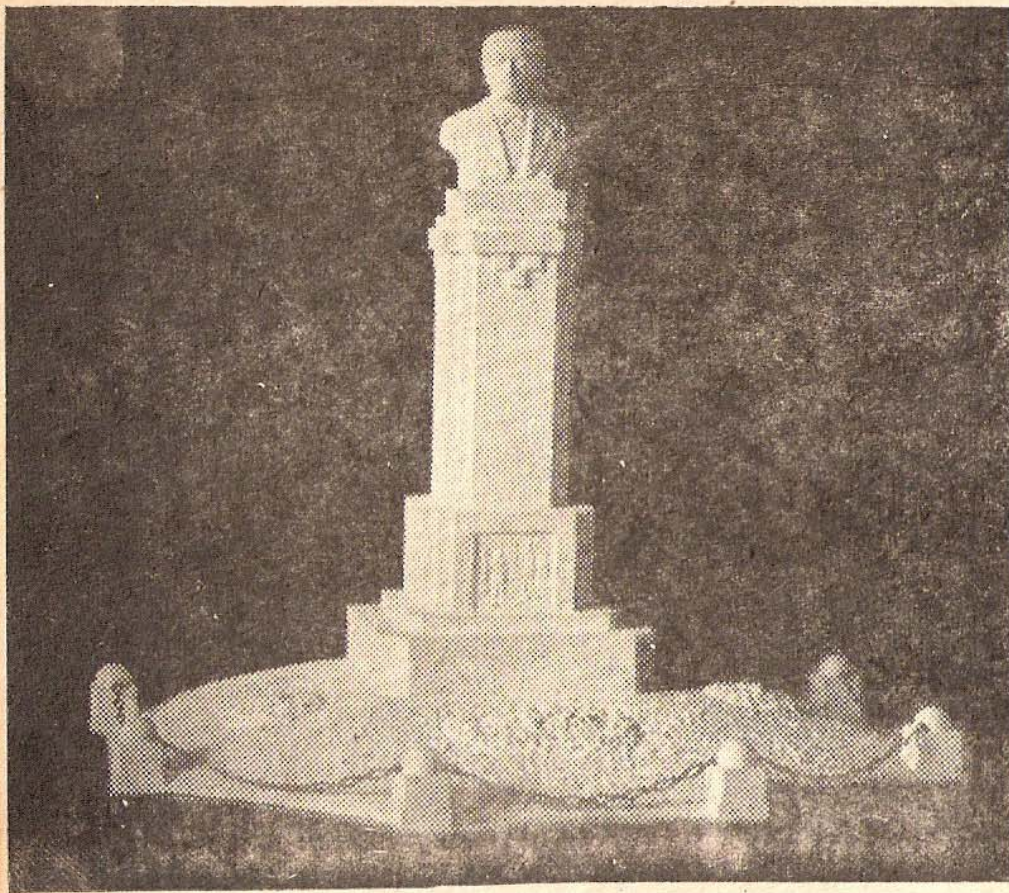
Клубът развива и културно-просветна дейност, организира литературно-музикални утри с участие на юношите. Учредена е и почетна награда за младия спортист — добър ученик и добър състезател. Кандидатите се представят от техните другари, от учителите и от отговорника по съответния спорт в клуба. Пръв носител на тази награда става Димитър Дойчинов, който е примерен ученик и отличен състезател.

„При една среща с футболния отбор на „Бешикташ“ в София през 1926 година — разказва Ив. Филипов — се постави въпросът за устройване на турско-българска спортна седмица в Истанбул по няколко вида спорт. С участието на „Левски“ и „Бешикташ“ подобна седмица се организира по-късно, и мина при голям успех. Така се зароди идеята за балканските спортни игри.“

За живота в „Левски“ разказва и професор д-р Драгомир Матеев, който след преустановяването на състезателната си дейност като футболист през 1927 година работи активно като деятел на клуба.

„На времето липсваше разбиране по здравните въпроси и това бе голяма пречка в развитието на нашия спорт. Именно в „Левски“ през 1928 година за пръв път у нас се въведоха лекарски прегледи на състезателите. По-късно това се възприе и от другите клубове. В „Левски“ се прояви и правилно отношение към спортния режим и възпитанието. Това са важни фактори за успехите. А събранията на „Левски“ минаваха при активно участие на членовете, на демократични начала

Паметникът на Апостола на свободата Васил Левски, построен на бившето игрище „Левски“ през 1940 година по инициатива и със средства на клуба.

и много оживено. В отборите на клуба влизаха предимно ученици, студенти и чиновници, т. е. хора от средните слоеве, столичният „хайлайф“ не бе представен. Членската маса на „Левски“, както и многобройните му привърженици, бяха хора от народа, мнозина имаха и прогресивни разбирания. В „Левски“ знаеха, че съм комунист, но винаги добре ме приемаха и търсеха, дори ме защитаваха, както могат, когато бивах гонен от легионерите или заплашван с уволнение като училищен лекар“.

За живота в „Левски“ до 9 септември споделя своите впечатления и преданият деятел Методи Величков.

„В клуба членуваха и работеха комунисти и ремсисти. Дейно работи в „Левски“ Никола Крушовенски, който е член на Българската комунистическа партия, а от 1939 до 1941 година влиза в ръководството на клуба. След осъждането му на смърт прогресивни членове на „Левски“ подемат акция, събират продукти и му ги носят в софийския затвор, от който той излиза след народната победа. Член на „Левски“ е и Стойчо Стойчев, също получил смъртна присъда като комунист. Атанас Николов, който влиза в ръководството на „Левски“ от 1937 г. почти до 9 септември, е също член на партията. Между членовете на клуба по онова време има и други комунисти — Вл. Попов, Здр. Георгиев и др. А между младежите в „Левски“ голям брой са ремсисти. В периода 1942 и 1943 година те често устройваха събрания на трибуната на игрище „Левски“ под форма на събиране на запалняковци. Между тях са Хр. Ганев, Г. Чепилев, М. Палукова и много други. За тия събрания знаеха деятелите на клуба, а някои от тях вземаха и участие.“

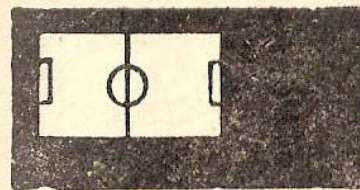
Прогресивните настроения на мнозинството от левскарите са изразени и в други прояви. През 1929 и 1930 година някои известни футболисти на „Левски“, като Н. Димитров — Фъц и други, участвуват в отбора на „София 24“ — един работнически клуб, който по-късно бива разтурен от полицията.

Здравите народностни и антифашистки убеждения на голямата част от състезателите, членовете и привържениците на „Левски“ намират изява и в демонстрацията на представителния му футболен отбор: през 1941 година той не се подчинява на нарежданията на бившата БНСФ и при излизането си на терена отказва да поздрави публиката по хитлеристки. Поздравът му е само спортен. За тази демонстрация, която е подготвена предварително като един протест, клубът е наказан с мъмрене и глоба от 5 000 лева.

„Прогресивните настроения в „Левски“ се знаеха — продължава Методи Величков. — Те бяха причина да не се гледа на клуба с добро око от ръководителите на спорта в БНСФ по онова време и да му се правят разни пречки. Не само това. На „Левски“ нито веднъж не бе отпуснат салонът на Военния клуб, за да устрои там вечеринка или забава. Много пъти сме го искали и винаги ни е било отказвано. „Кого ще ни доведете? — питаха ни. — Количкарите, общарите, шивачите и други като тях?“

Популярността на „Левски“ сред широките народни маси не е случайна. Тя има дълбоки корени в целия живот на клуба от основаването му до наши дни, в неговия истински народностен характер.“

ОТ СТРЪМНАТА ПЪТЕКА ДО ШИРОКИЯ ДРУМ

Девети септември 1944 година отбеляза началото на нова епоха в развитието на нашето физкултурно движение, а и в историята на „Левски“.

В продължение на тридесет години той се бори с трудностите по стръмната пътека, която пое от деня на своето основаване. Сега „Левски“ излиза на широкия друм, който Българската комунистическа партия и народната власт откриха пред физкултурата и спорта у нас.

С целия си многогодишен опит, здрави традиции и огромна популярност „Левски“ става мощен център за въвличането на трудовите хора и младежта в активни спортни занимания, за комунистическото им възпитание и за още по-големия възход на родния спорт.

През октомври 1944 година той се обединява със спортния клуб на пощенци под името Пощенски спортен клуб „Левски“.

Започва период на вътрешна организация. Особено ценна е дейността на изпитания ръководител на „Левски“, комуниста Никола Крушовенски, който след излизането си от затвора допринася много за укрепването му. Комунистите Никола Крушовенски, Иван Аладжов, Асен Бояджев, Никола Йотов, Димитър Гьошев, проф. д-р Драгомир Матеев, Паруш Парушев и редица прогресивни дейатели, като Методи Величков, Гено Матеев и други, са живата връзка между двете епохи в развитието на „Левски“.

В „Левски“ се подема усилена спортна дейност. Начело на комитетите по разни видове спорт застават въодушевени дейатели, като Г. Георгиев, Г. Караджов, Ст. Ацев, Т. Димитров,

Ас. Маринов, В. Витков, М. Масленкова, Б. Харалампиев и други. Състезателите със синята фанелка се появяват на все повече спортни терени и печелят успехи, които сочат още по-хубави перспективи.

Първите спортни прояви на „Левски“ след 9 септември са през есента на 1944 г. на сегашния стадион „Народна армия“. Отбори на дружеството се срещат с английски команди, побеждават ги на лека атлетика и печелят футболния мач с 4:0. А на 24 май 1945 г. е първият официален футболен мач на „Левски“ след 9 септември, като играе със старите си съперници и другари от „Славия“ и побеждава с 4:1.

„В дружеството по това време получавахме и много покани за гостуване в разни градове — разказва Ал. Минков, деятел от първите години след 9 септември. — През 1945 година футболният ни отбор посети град Толбухин и създаде там голям интерес към спорта. По-късно заминахме за Бургас с голяма група от лекоатлети, плувци, футболисти, баскетболисти и волейболисти. Отбихме се на отиване в Айтос. Приеха ни радостно, от гарата до града имаше шпалир от граждани, състезанията минаха при огромен интерес. В Бургас също ни посрещнаха тържествено, и тук хиляди граждани се стекоха на игрищата. Футболният ни отбор в пълен състав бе гост и на работниците в Габрово. На гарата ни чакаше духова музика, играчите се сприятелиха с текстилците, които ни раъве-доха из околностите. Имахме другарски мач със сборен работнически отбор, а когато си заминавахме, много хора дойдоха на гарата, за да ни изпратят и да ни благодарят.“

Тези и други гостувания на спортисти от „Левски“ из страната създават широки връзки с трудовите хора, увеличават популярността на дружеството и в първите години след 9 септември играят своята роля за пропагандата и популяризирането на спорта.

КЪМ ОСНОВНАТА ЦЕЛ: МАСОВ СПОРТ

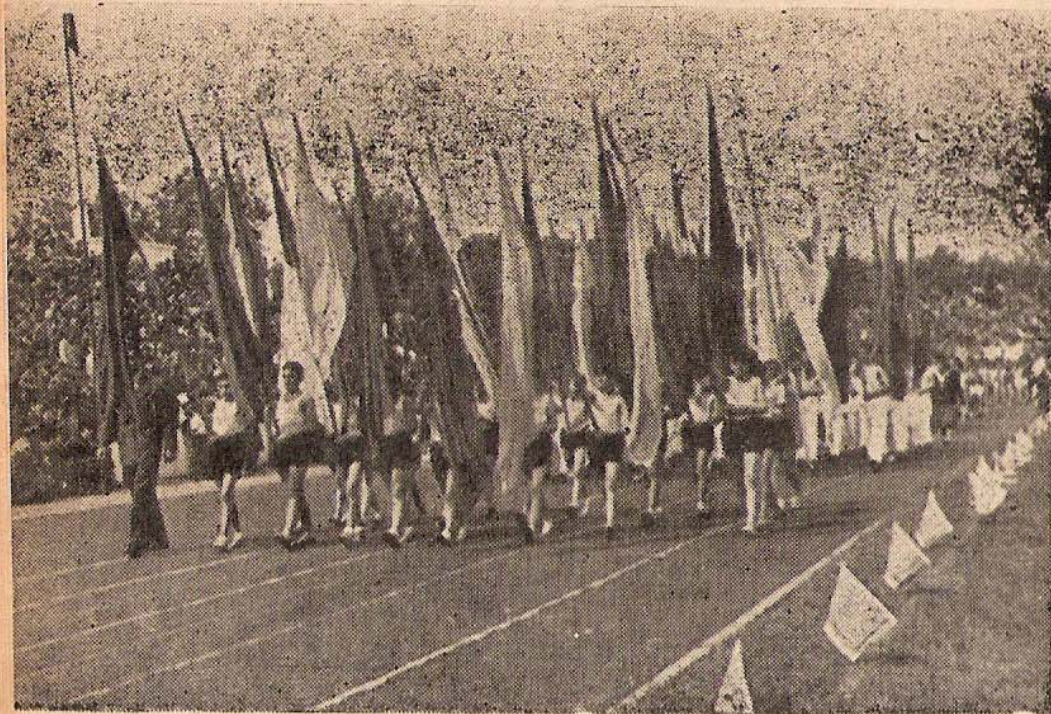
Българската комунистическа партия и народната власт поставиха главната задача в полето на физкултурата: масов спорт! Това стана задача за деятелите и членовете на всички дружества.

Колективите в пощенските клонове са първите ядра на „Левски“ в масовата му работа. След реорганизацията на физкултурното движение на производствен принцип (от 1949 г. до 1957 г. „Левски“ е преустроен в Доброволна спортна организация „Динамо“) основната цел бе да се активизират физкултурните колективи, за да се превърнат те в истински центрове за увеличаване на трудещите се в спортни занимания. В повечето предприятия административните, партийните и профсъюзните ръководства оценяват правилно значението на физкултурата.

„Особено ценно беше съдействието от страна на Министерствата на пощите, на леката промишленост и на хранително-вкусовата промишленост — изтъква Дим. Янев, председател на организацията по това време. — Много големи заслуги към „Левски“ имат тогавашните министри Цола Драгойчева, Руси Христовов и Атанас Димитров.“

В резултат на усилията колективите увеличават броя на членовете си и разширяват спортната си дейност. Популяризират се леката атлетика, футболът, волейболът, баскетболът, тенисът на маса и другите спортове. Започват състезания между отбори на смени, цехове и бригади, а „Левски“ организира редовни първенства на своите колективи, които минават при масово участие. Засилва се дейността и в училищата. В масовата работа „Левски“ изпъква като една от челните организации в София, първенец е на София за I етап на Първата републиканска спартакиада, а колективът му при ЦУМ е обявен за републикански първенец на спартакиадата.

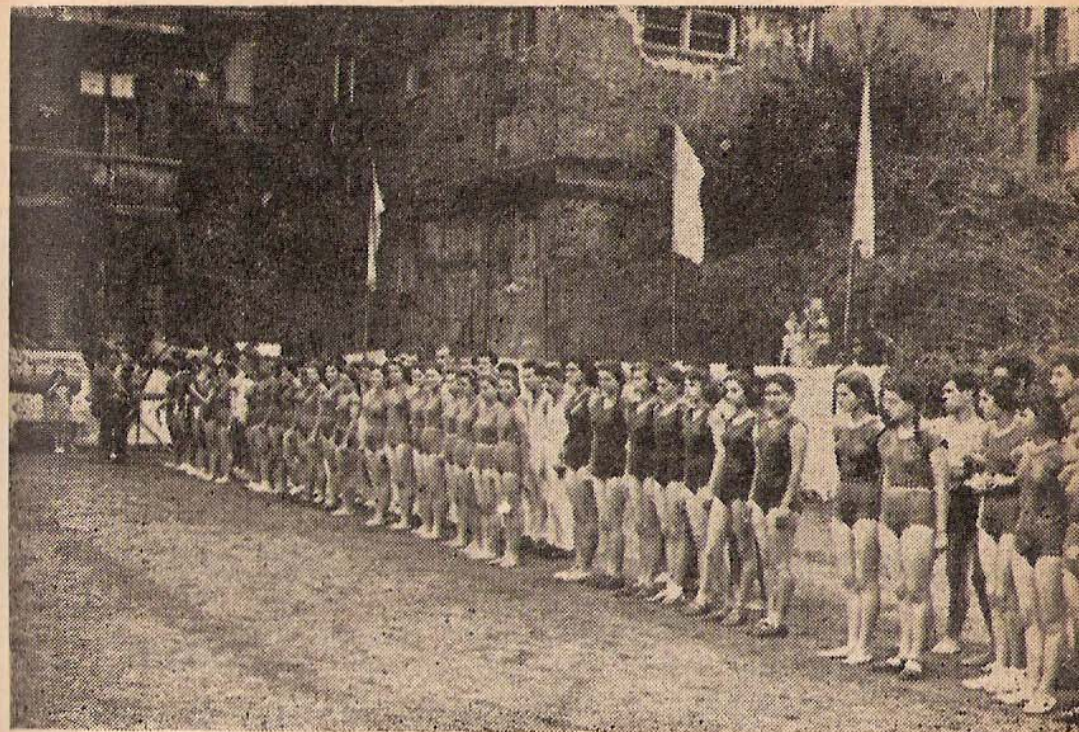

След 9 септември дружество „Левски“ поде усърдно работа по масовизирането на спорта сред хората на труда. Тържествено се открива спартакиадата на неговите колективи.

След реорганизацията на физкултурното движение на териториален принцип през 1957 година масовата работа получава нов тласък. „Левски“ (който получава отново своето име) развива дейността си в едноименния столичен район, като към него остават да членуват колективите на пощенци и на „Здрава храна“ от цяла София.

„Това е един много важен момент в живота на нашето дружество — подчертава председателят му Ангел Бързашки. — Подкрепата от страна на Районния комитет на БКП, на Районния народен съвет, на Комсомола и на Отечественния фронт вля нови сили във всестранныя дейност на „Левски“. Ние чувствуваме тази подкрепа и готовността за съдействие във всекидневната си работа и във всички наши мероприятия. В това виждам и най-голямата гаранция за още по-големи успехи на „Левски“.

Колективите на „Левски“ станаха дейни центрове за масов спорт. Ето техни отбори, строени на бившата площадка на ул. „Гурко“ преди започване на борба за първенство на дружеството.

Редица челни колективи на дружеството изпълват с многобройните си членове, с добрата си дейност и богати спортни календари. Те са при Главното управление на пощите, Соф. телеграфо-телефонни станции, Столичната поща, ЦУМ, Авторемонтния завод, „Пролетарий“, Завод 12, Министерския съвет, обувния завод „9 септември“, СГНС, ТАБСО, „Здрава храна“, „Всестранни услуги“, „Българска кожухарска индустрия“, Радиото и телевизията, „Янко Доросиев“, „Сашо Кюфарджиев“ и много други.

Сред училищата в района се проявяват колективите при 130-то училище, Текстилният техникум, Авторемонтното училище, Гимназията по английски език, 10, 11, 44, 106 и други училища. В тях директорите и учителите оказват пълно съдействие за развитие на физкултурата.

С помощта на РК на ОФ активно работят и 15 квартални физкултурни колективи. Засилва се работата и на колективите в селата от район „Васил Левски“.

Масовостта е основа на спортното майсторство. През 1963 г. например представителните отбори на „Левски“ завоюват в градските първенства 85, а в републиканските първенства — 59 призови места.

МЛАДИ КАДРИ. ВЪЗПИТАНИЕ. ОБЩЕСТВЕНИ ДЕЯТЕЛИ!

Младост — това значи бъдеще! Основателите на „Левски“ разбраха тази истина и първи у нас, още през 1922 г., я приложиха в спорта, като започнаха да създават юношески отбори. Така се постави началото на една традиция, която като червена нишка минава през цялата история на дружеството.

Тази традиция се подема след 9 септември с нови сили и в много по-големи мащаби. „Левски“ работи упорито с младите си кадри по различни видове спорт, защото те са неговото бъдеще. Така дружеството подготви голям брой предани свои състезатели, закърмени с любов към „Левски“, които влязоха в представителните отбори, и пламенно защитават името му. Много от тях облякоха и националната фанелка и достойно се борят за славата на родината. А на тяхно място в „Левски“ идват нови деца, юноши и девойки, които на свой ред мечтаят да облекат синята фанелка.

Ако в периода до 9 септември в „Левски“ има наченки на възпитателна работа, то тя става център на внимание в годините на народната власт, когато възпитанието на младежта е една от основните задачи на нашите спортни организации.

Интересен опит и отличен пример остави Константин Георгиев, един от най-добрите треньори на юношите и на първия

Детският отбор на „Левски“ — републикански първенец за 1962 г.

футболен отбор. Той поддържаше непрекъсната връзка с родителите и учителите на своите състезатели. В съвместната работа се възпитаваха младите футболисти като достойни граждани на родината.

Този метод на работа се утвърди в дружеството. Сега в комисията за деца и юноши по футбол участвуват и няколко учители. Правят се редовно срещи с родителите. Освен това, при най-малка нередност се извиква бащата или майката на провинения състезател. В канцеларията на „Левски“ има много и трогателни писма от майки и бащи, които горещо благодарят на дружеството, загдето е помогнало на техните деца-спортисти да поправят поведението и успеха си в училище.

В колективите на „Левски“ широко се популяризира прекрасният почин за създаване на образцови отбори в спорта, труда и учението. Над 30 отбора вече са покрили изискванията за това звание, а други 80 се борят за него. Това са здрави кълнове на новото в нашия живот.

Преди петдесет години, когато „Левски“ се създава, в неговите основи се циментират здраво любовта и предаността на членовете му, готовността им да помагат с всички сили. И в целия му досегашен живот като друга червена нишка минава тая гореща обич, преданост и съдействие на многобройни обществени деятели, които имат своя голям дял в постиженията.

„Ако в нашата всестранна и напрегната дейност имаме успехи — подчертава А. Бързашки, — то заслугата до голяма степен е на предания ни актив от доброволни сътрудници, които като членове на комисии и секции вършат огромна практическа работа.“

Те са най-близките сътрудници на ръководителите и на треньорите на „Левски“ — тия доброволни деятели, които скромно и безшумно отделят време и сили за обществена дейност в полето на родния спорт. Н. Крушовенски, Р. Христозов, Ат. Димитров, Ив. Аладжов, Ат. Николов, Дим. Гьошев, П. Парушев, Н. Йотов, Дим. Янев, К. Вучков, Сп. Спасов, Г. Апостолов, К. Клисурски, Хр. Драгански, проф. д-р Др. Матеев, Д. Юруков, Ив. Александров, Л. Алдев, Б. Бянов, Г. Матеев, Н. Димитров, Д. Дойчинов, Т. Славов, д-р Д. Вълчев, В. Ангелов, А. Разпопов, Ал. Минков, М. Грозданов, К. Божилов, Д. Димитров, Ем. Николов, Т. Григоров, Б. Янев, Д. Михайлов, Г. Чепилев, Ас. Георгиев, Ат. Доспевски, Б. Боев, Л. Лазаров, А. Ковачев и още много и много други — това са деятели от разни поколения и от различни периоди в живота на „Левски“ след 9 септември. Всички те са живели и живеят с радостите и болките на своето дружество и са винаги готови да помогнат с опит, умение и преданост.

И в редиците на морални ценности, които „Левски“ създаде в своето полувековно съществуване, на едно от първите места трябва да се поставят идеализмът и общественото съзнание на неговите многобройни обществени деятели!

ПОГЛЕД КЪМ СПОРТНИТЕ ТЕРЕНИ

Понастоящем „Левски“ ръководи и укрепва голям брой спортове: лека атлетика, плуване, баскетбол, волейбол, бокс, гимнастика и акробатика, гребане — академично и кану-каяк, водна топка, скокове във вода, хандбал, футбол, шахмат, тенис, колоездене, спортна стрелба, ски, хокей на лед и тенис на маса. По всички тия видове спорт дружеството има свои представителни отбори — съответно за мъже и жени, както и състави на младата смяна — деца и юноши.

ЛЕКА АТЛЕТИКА

„Левски“ е републикански първенец по лека атлетика за 1948 и 1963 г. (комплексно за мъже, жени, юноши и девойки) и за 1964 г. — за жени и девойки.

В дружеството работи школа за спортно майсторство. Подготовката на различните групи млади лекоатлети е поверена на опитни треньори — Ст. Славков, Цв. Исаева, Д. Милев, Г. Нечев, Г. Борисов, В. Райнов и др. Това са познати имена. Стоян Славков е един от нашите най-популярни и заслужили лекоатлети, многократен републикански и балкански шампион на десетобой, поставил рекорд и на скок на височина. Сега той предава богатия си опит на младите лекоатлети на „Левски“, оказва активна помощ и на футболния отбор. Със синята фанелка излизаха и други изтъкнати наши майстори — Кирил Такев (един от най-преданите и дългогодишни състезатели на „Левски“), Ал. и Г. Нечеви, Д. Бъчваров, М. Бъчваров, С. Гюмишев, К. Рачев, П. Маринов и др. Тяхна

Заслужена награда за лекоатлета Кирил Такев — един от най-преданите състезатели на „Левски“ и дългогодишен републикански шампион.

смяна са младите, които сега гонят върховете на спортното майсторство — Ив. Сеизов, В. Колева, Г. Черкезова, Б. Димитрова, Ив. Тотев и др.

„Школата за спортно майсторство при „Левски“, усърдието на моите другари-треньори и масовизирането на леката атлетика сред нашите колективи дават основа за по-нататъшни трайни успехи“ — споделя Стоян Славков.

„Левски“ е едно от дружествата, което прави усилия за устройване на международни клубни срещи и по лека атлетика. В годините след 9 септември в негов актив са участието му в състезанията на „Варшавянка“ в Полша, победите над сборните отбори на Сараево в София и в Сараево, международните състезания в София през 1964 г. и др.

ПЛУВАНЕ

В първия шампионат на страната по плуване след 9 септември, през 1946 г., дружеството заема второ място. А от 1947 до 1954 г. „Левски“ е абсолютен шампион на София, на профсъюзите и на страната. В първенството за 1951 г. например той събира толкова точки, колкото всички останали участници, взети заедно. Н. Тодорова, Ив. Строгов, М. Манолов, Ал. Дюлгеров, М. Калоянова, Й. Миленкова, Л. Туча и много други плувци и скачачи имат особени заслуги за тия успехи в плувния басейн. В републиканското първенство за 1963 г. дружеството печели призови места за момчета, момичета и юноши, а през 1964 г. отборите на юношите и девойките се класираха на трето място.

На скокове във вода работата се подема през 1963 г. и „Левски“ е републикански първенец за юноши и девойки, а през 1964 г. печели титлата за жени и мъжкият му отбор заема второ място. През 1963 г. се възобновява дейността и по водна топка; отборът на „Левски“ става шампион на „Б“ група, минава в „А“ група и се класира на IV място.

За възхода на дружеството в плувните спортове голям дял имат усилията на дългогодишния и предан треньор Огнян Бараков и неговите колеги Ал. Антова, К. Попова, Д. Желязков. Помощ в началото оказват и съюзните треньори по водна топка и скокове във вода.

Сред колективите на дружеството големи успехи бележи плуването в колектива при пощите в София — първенец за този спорт на Втората републиканска спартакиада на работническите колективи.

ФУТБОЛ

В първите години след 9 септември борбата на футболното поле в страната се характеризира с големия двубой между силните състави на „Левски“ и „Локомотив“ (София). През 5 с името на Левски

Първият републикански шампион по футбол е „Левски“. Ето състава, който спечели титлата през 1946 година през погледа на карикатуриста. От ляво на дясно: С. Никушев, Ап. Соколов, Л. Петров, Ат. Динев, П. Москов, К. Георгиев, В. Ласков, В. Спасов, Ж. Младжов, В. Цветков, А. Димитров.

1945 г. победители са железничарите, но още на следната 1946 година „Левски“ се налага над достойния си съперник и е нашият пръв републикански шампион. Той е носител на титлата и през 1947, 1949, 1950 и 1953 година. Така в историята на нашия футбол и в своето петдесетгодишно развитие „Левски“ е общо осем пъти първенец на България.

Забележителни успехи постигна „синият“ отбор в ежегодния, традиционен турнир за сребърно-кристалната купа на Съветската армия, започнал през 1946 г., в който участвуват всички отбори от страната. В състоялите се досега 18 турнира „Левски“ достига до финала осем пъти и печели купата седем пъти:

- 1946 година, 6 май: „Левски“ — „Черноломец“ (Попово) 4:1;
- 1947 година, 2 май: „Левски“ — „Ботев“ (Пловдив) 1:0;
- 1949 година, 8 май: „Левски“ — ЦДНА (София) 1:1, на 16 май — 2:2, на 17 май — 2:1 (след продължения);
- 1950 година, 26 ноември: „Левски“ — ЦДНА 1:1, на 27 ноември — 1:1, на 3 декември — 1:0 (след продължения);
- 1953 година, 25 юни: „Левски“ — „Локомотив (София) 1:2;
- 1956 година, 18 ноември: „Левски“ — „Ботев“ (Пловдив) 5:2;

1957 година, 7 ноември: „Левски“ — „Спартак“ (Плевен) 2:1;
1959 година, 20 юни: „Левски“ — „Спартак“ (Пловдив) 1:0.

В историята на нашия футбол паметни ще останат финалите през 1949 и 1950 година между отборите на „Левски“ и на столичните армейци (ЦСКА „Червено знаме“). И на двата финала силните и достойни един за друг съперници водиха тежката борба с пълно напрежение и победителят бе определен след 300 минути игра. „Левски“ се наложи и двата пъти благодарение най-вече на ценните морално-волеви качества на своите играчи и на по-голямата им психическа устойчивост (в пет от играните шест мача резултата повеждаха армейците). Печелейки купата седем пъти досега, „синият“ отбор държи рекорд в този голям турнир, посветен на братската българо-съветска дружба.

През 1959 година „Левски“ за седми път стана носител на купата на Съветската армия. На финала участваха състезателите — от ляво на дясно прави: Ал. Костов, П. Василев, Г. Соколов, В. Филипов, Йв. Дервентски, В. Апостолов, клекнали: Йв. Георгиев, П. Псез, Ст. Абаджиев, Й. Арсов, Д. Йорданов и Хр. Илиев

Футболисти на „Левски“ от различни поколения. Тук виждаме Д. Мутафчиев (като треньор — вляво), Ат. Динев, В. Спасов, Ив. Димчев (капитан на отбора — с купата) Д. Дойчинов, С. Костов, Др. Георгиев, А. Клева, Т. Такев, И. Томов, Ст. Абаджиев, Ив. Георгиев, Д. Еленков Д. Попдимитров, М. Ангеловски, Т. Стоянов и др. Тоя състав е републикански първенец за 1953 година.

През 1949 г. в първия републикански шампионат за дублиращи (резервни) отбори — и единствен до 1964 — 1965 г. — „Левски“ зае първо място (като в 18 мача има 17 победи и един равен).

В републиканското първенство за юноши — старша възраст, „Левски“ е носител на титлата за 1952, 1953, 1954, 1958, 1959 и 1961 година.

Дружеството е победител за 1960 и 1962 година в републиканското първенство за детски отбори (което се провежда от няколко години).

През 1964 година „Левски“ стана пръв носител на купата в новоучреденото републиканско първенство за юноши — младша възраст.

След 9 септември „синият“ отбор засили връзките си с отборите от съседните страни — Румъния, Югославия, Гърция

и Турция, създаде здрави дружески отношения с футболисти от СССР, има многобройни срещи у нас и в чужбина с отбори от Унгария, Чехословакия, ГДР, Полша, Албания, Австрия, Франция, КНР, Белгия, Бразилия, Италия, Люксембург, Швеция, Уругвай, Англия, ГФР, Израел и други страни. За 20-те години след 9 септември „Левски“ играе 116 международни мача, в които има 45 победи, 39 загуби и 32 равни при общо голово съотношение 180:149.

През тия двадесет години името на „Левски“ бе защищавано на футболното поле от голям брой играчи от различни поколения, мнозина от които са и изтъкнати национални състезатели. Те всички имат своите заслуги към дружеството. Между тях са: Васил Спасов, дългогодишен капитан на „Левски“, оставил име на един от най-техничните и талантиви наши футболисти, Божин Ласков — обявен за най-добрия играч на балканския футболен турнир в Тирана през

Юношеският отбор на „Левски“ — републикански първенец за 1961 год. С купата в ръце е Аспарухов.

1946 година. Ив. Димчев, Д. Дойчинов, Л. Алдев, Ап. Соколов, Ст. Методиев, Ст. Никушев, Ат. Динев, Ан. Петров, А. Клева, Л. Петров, Л. Стамболиев, К. Георгиев, Б. Апостолов, Й. Арсов, П. Дончев, Б. Цветков, Арс. Димитров, Й. Томов, Г. Пачеджиев, Л. Хранов, Т. Такев, Г. Кардашев, П. Пеев, С. Костов, Др. Георгиев, Ст. Абаджиев, Хр. Илиев, Д. Йорданов, Ал. Костов, Ив. Вуцов, Г. Аспарухов, Г. Соколов, Л. Гайдаров, Б. Михайлов, Б. Александров, Бл. Филипов, П. Василев, Д. Попдимитров, Д. Печеников и още много други са футболистите, дали част от своите най-хубави години с фанелката на „Левски“.

Треньори на футболния отбор през тия двадесет години са Д. Мутафчиев, Н. Димитров — Фъц, Ив. Радоев, Шомлай, Ас. Панчев, В. Спасов, В. Ангелов, Г. Пачеджиев, К. Георгиев, Л. Петров, Кр. Чакъров, Хр. Младенов.

Една статистика сочи, че през пролетния полусезон на шампионата 1959 — 1960 година мачовете на „Левски“ са били посетени от 315 000 души (общо в София и страната) или средно по 28 000 зрители на мач. В това отношение „Левски“ е на първо място у нас и допринася особено много за популяризирането на футбола.

ВОЛЕЙБОЛ

Волейболът заема почетно място в дейността на дружеството и неговите колективи. На състезателната площадка „Левски“ се представя с отбори за всички възрастови групи и те много често свирят първа цигулка в борбата за първенство. През 1959 г. например дружеството е абсолютен първенец на страната по волейбол — за мъже, жени, юноши и девойки.

Младите кадри достойно защитават името на „Левски“. Юношеският отбор е седем пъти републикански първенец —

за 1951, 1953, 1954, 1957, 1958, 1959 и 1962 година. Девойките — старша възраст, са шампионки на страната за 1957, 1959, 1960 и 1962 година, а девойките — младша възраст — през 1962 и 1963 година. Мъжският отбор е носител на титлата за 1946 и 1959 година. Женският отбор е шампион на страната през 1959, 1962, 1963 и 1964 година. А в първенството за 1964 година за пионери и юноши „Левски“ постави своеобразен рекорд, като спечели три републикански титли от всичките шест, зае две втори места и едно трето място.

Волейболистите на „Левски“ спечелиха заслужен престиж и на международното поле. Женският му отбор донесе най-големия успех на нашия волейбол за жени — през 1964 година стана носител на купата на европейските шампионки. Мъжският отбор три години поред — 1956, 1957 и 1958 — печели купата на президента на Италия в международния турнир в Палермо, зае първо място на турнира за купата „Тайдар Добра“ през 1957 г. в Истанбул, излезе победител и на турнира в Модена (Италия) през 1960 година. В турнира на европейските шампиони през 1960 г. „Левски“ елиминира „Дарушафака“ (Истанбул) и „Югославия“ (Белград), но на полуфинала бе отстранен от „Рapid“ (Букурещ) при 0:3 и 3:0 гейма в двата мача само с 3 точки в минус.

Всички тези успехи са убедителен резултат от правилно организираната работа по волейбол в „Левски“. За тях решаващ дял имат и опитните треньори — М. Стоилов, Вл. Прохоров, Д. Гигов, К. Колев, Цв. Паунова и други, някои от които години наред работят в дружеството.

БАСКЕТБОЛ

Старите баскетболни традиции в „Левски“ бързо се съживяват след 9 септември. Още през 1945 г. по инициатива на Кирил Хайтов на старото баскетболно игрище на дружеството

се събират група състезатели, които образуват бригада, подготвят корта и започват тренировки. През същата година на градското първенство „Левски“ побеждава всичките си съперници и е първият шампион на София след 9 септември.

В държавното първенство за 1945 г. в Търново „Левски“ печели на финала срещу местния отбор с 28:21 и е първият баскетболен шампион за мъже на страната след 9 септември. Той е носител на титлата и през 1946 г., когато на финала се налага над „Раковски“. За трети път поред дружеството е първенец на България през 1947 г., когато, отново в Търново, побеждава на финала пред 5 000 зрители силния „Локомотив“ — София.

През 1948 г. в София „Левски“ се налага над гостуващия известен чехословашки отбор „Сокол Сбройовка“ (който е победил всички останали столични отбори) с 48:42, но това е „лебедовата песен“ на баскетболните му състезатели-ветерани. Едва десет години по-късно дружеството става комплексен републикански първенец през 1958 г. за мъже, жени, юноши и девойки. А през 1964 г. мъжкият му отбор се класира на първо място в столичния турнир от Втората републиканска спартакиада; на финалите от спартакиадата обаче зае четвърто място.

Женският състав на „Левски“ в периода 1946 — 1950 г. заема обикновено трето място в първенството.

Отборът на девойките — младша възраст, е републикански първенец за 1958 г., а в следващите години е обикновено на второ място. През 1961 г. работата с младите кадри се засилва, създават се отбори и за пионери.

На международното баскетболно поле „Левски“ се представя успешно. Мъжкият му отбор през 1956 г. има победи в София над „Партизан“ (Белград) и „Прогресул“ (Букурещ). През 1957 г. „Левски“ гостува в Румъния и има две победи (срещу младежкия сборен отбор) и една загуба (срещу националния отбор). Освен това същата година прави успешно

турне в ГДР с 9 победи в 9 мача, играни в Берлин, Лайпциг, Хале със силни съперници (между които и сборни отбори). На другата 1958 г. „Левски“ заема трето място (при 6 участници) на международния турнир — Брюксел, през 1963 г. гостува в Полша, където печели и трите си срещи, и в Чехословакия — една победа и една загуба.

Женският състав на „Левски“ записва през 1957 г. осем победи от осем мача в ГДР, а през 1963 г. гостува в Полша — с пет победи от шест мача, и в Чехословакия — с две победи в два мача.

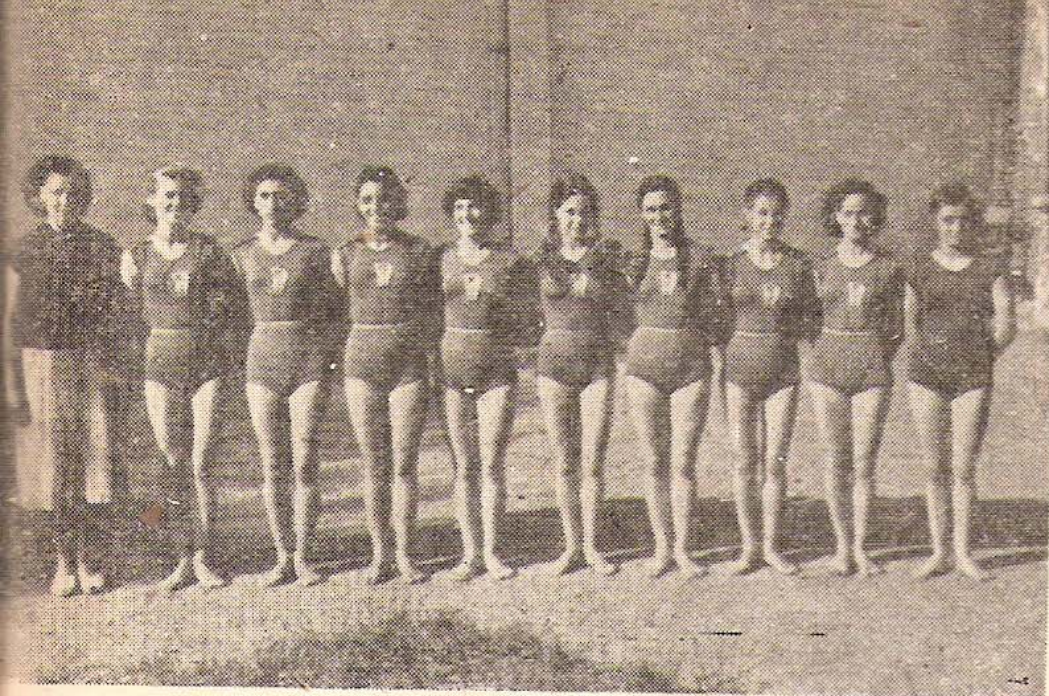
През тия двадесет години на баскетболното игрище с фанелката на „Левски“ излизат много състезатели, които се борят самоотвержено за своето дружество. Между тях са Хайтов, Манов, Шарков, Клева, Георгиев, Малексикян, Костов, Матев, Семов, Нейчев, Йончев, Ганчев, Пейчински, Рашков, Златев, Грозев, Цончев, Райков, Димов, Йосифов, Стойков, Илов, Лазаров, Рогев, Сахаников, Паликарски, Матакиев, Петров, Владков, Дерменджиев и др. Много от тях са участници и в националните отбори, а Ат. Пейчински (национален състезател от 1958 до 1964 г.) бе обявен за най-добре представил се български баскетболист на световното първенство в Чили през 1959 г.

Като баскетболни треньори в „Левски“ през тия години работят Хр. Хайтов, К. Хайтов, Темков, Йончев, Каменик, Костов, Тодоров, Райков, Цончев, Тотова и други.

ГИМНАСТИКА

Спортната гимнастика, художествената гимнастика и акробатиката получават силно развитие в дружеството през годините на народната власт. По спортна гимнастика и акробатика „Левски“ има отбори за мъже, жени, юноши, девойки,

Големи успехи постигнаха състезателките на „Левски“ по художествена гимнастика.

пионери и пионерки, а по художествена гимнастика — за жени, девойки и пионерки.

В зоновете състезания за републиканско първенство по спортна гимнастика за мъже през 1964 г. юношеският отбор на „Левски“ заема първо място, а индивидуален победител е Й. Василев. Създаден е и силен мъжки състав, в който изпъква Ж. Пандезов.

В акробатиката Н. Абаджиева и Р. Ранев са републикански първенци на смесени двойки за майстори на спорта от 1958 до 1962 г. През 1963 и 1964 г. на първо място в шампионата за майстори на спорта се класира Д. Грозданов. Успешно се представят и Ан. Митова (I разред), и двойката Ел. Иванова — В. Станева — първенци за 1961 г.

В художествената гимнастика отборите на „Левски“ през последните години печелят винаги призови места във всички групи, а съставът в III разред е републикански шампион за 1960 и 1961 г. През 1963 г. в шампионата за майстори на спорта първо място зае В. Еленска, отлично се представят и Ж. Шишманова и Л. Димитрова. През 1964 г. Ж. Шишманова е на първо място на турнира в Прага и в срещата България — ГДР в София. През същата година отборът на „Левски“ гостува в Белград и предизвиква възхищение с красотата и грацията в изпълненията.

СКИ-СПОРТ

Благодарение на усилията на Н. Димитров — Фъц, К. Вълчев, Д. Златанов и др. „Левски“ е републикански първенец по ски за мъже и жени в периода 1948 — 1950 г.

През 1953 г. дружеството открива първата у нас юношеска школа по ски. А в републиканските първенства от 1953 до 1957 г. отборите на „Левски“ — мъже и жени, заемат призови места.

В първия ски-шампионат за пионери 1960 г. дружеството се класира на първо място. Масовата работа се подобрява непрекъснато — в ски-първенствата на дружеството се явяват отбори на 15 — 20 колектива, а ски-спортът е застъпен във всички училища в района без изключение.

БОКС

И на ринга условията са съвсем различни от тия в миналото. Заедно с грижите и правилната работа идва и възходът на боксовия спорт в дружеството. Началото му е към 1951 г., когато в „Левски“ израстват известните боксьори — В. Бори-

сов, К. Каприелян, Б. Стоилов, П. Станков (който идва по-късно) и други. „Златното време“ на боксовата секция на „Левски“ е през 1958 г. В републиканското юношеско първенство от всички 24 призови места в различните групи и категории дружеството печели 16. Работата е насочена към юношите, за да се създават собствени кадри. На ринга се оформя млада смяна — М. Миланов, М. Михайлов, Г. Василев, Ил. Будаков, Г. Юнаков и др. По-късно те минават в мъжкия отбор, в който се проявяват и Г. Велков, Н. Василев и др.

В първенствата на „Левски“ излизат от 200 до 250 боксьора от колективите. Това са спортисти-производственици, между които е и надеждният състезател, шлосерът Б. Янков, който има званието „Най-добър в професията“.

Всички постижения след 9 септември са неразривно свързани с преданата работа на опитния треньор Ст. Ацев.

ГРЕБАНЕ

Това е млад спорт в „Левски“ — появява се през 1952 г., а гребците на дружеството са редовни участници в борбата за първенство на кану-кайк от 1956 година. Още на следващата 1957 г. „Левски“ излъчва вече републикански първенци — М. Гопов, Т. Соколов, Ек. Попова и В. Григорова. От 1959 до 1963 г. включително дружеството е непрекъснато градски първенец, през 1961 г. — републикански първенец за жени, а от 1961 до 1963 г. включително — републикански първенец за мъже. В редиците му израстват отлични национални състезатели: двойката Гопов — Соколов заема VI място на олимпиадата в Рим. През 1964 г. отново републикански титли спечелиха Гопов, Соколов и Попова, а женският отбор зае трето място. Дружеството има пълни отбори на кану-кайк за мъже, жени, юноши и девойки. С тях работи треньорът М. Дюлгеров.

Пълни отбори „Левски“ има и по академично гребане с треньор Л. Хаздай. През 1963 г. дружеството е републикански първенец за девойки и жени, а за 1964 г. зае второ място за жени. В редиците му израстват изтъкнати национални състезатели, като К. Рупов — шампион на скиф за мъже, и М. Соколова — шампионка на скиф за жени, запазила титлата си и през 1964 г.

„Левски“ има своя гребна база в Панчарево и това ще помогне за още по-големи постижения на този спорт.

ШАХМАТ

На шахматното поле „Левски“ започва да се проявява от 1954 г. Изтъкнати състезатели — като Здр. Милев, О. Нейкирх и Н. Минев, заедно с Кр. Димитров — оформят солидно ядро, в което влизат и по-младите Д. Панталеев, Здр. Кадрев, Ст. Мечкарски и др. През 1957 — 1959 г. дружеството печели второ място в републиканското първенство, а през 1963 г. за пръв път в своята история става шампион на страната по шахмат. В първенството за 1964 г. отборът му е на трето място.

В „Левски“ се оформят и надеждни юноши и девойки — Л. Спасов, Ив. Радулов, Ал. Бадев, В. Пантофчиева и др. Дружеството работи добре с младата смяна, шахматът е популярен и в колективите му, които в първенството на „Левски“ участвуват с голям брой свои състезатели.

В различни периоди шахматисти на „Левски“ — Милев, Нейкирх, Кр. Димитров и Минев — са индивидуални републикански шампиони.

ХАНДБАЛ

Първият отбор по този спорт в „Левски“ се създава през 1959 г. в училището по английски език. Дружеството е републикански първенец за юноши и девойки (1960 и 1961 г.). На следващата 1962 г. неговите отбори имат призови места, а през 1963 г. женският отбор се класира на второ място. 1963 г. носи друг, по-голям успех: в средношколското първенство по хандбал при общо 38 участващи отбора район „В. Левски“ е представен от 18 състава — и те заемат първите места в групите си, с изключение на пионерките, които остават втори. В републиканското първенство за 1964 г. мъжкият отбор на „Левски“ заема трето място.

Първата международна среща по хандбал в България е устроена от „Левски“: през 1963 г. в София мъжкият му отбор побеждава „Слога“ (Скопие) с 19:13. Досега дружеството има 12 международни мача.

СПОРТНА СТРЕЛБА

В първите години след 9 септември тя е добре застъпена в дружеството. Особено успешно се развива спортната стрелба в колектива при столичната поща, където се проявяват добри стрелци, практикува се и в други колективи. В периода 1953 — 1954 г. отборите на „Левски“ заемат призови места в републиканското първенство.

ТЕНИС

И тенисът се развива успешно в „Левски“ след 9 септември. През 1950 — 1952 г. дружеството има силни състезатели — многократният бивш републикански шампион Ал. Димитров,

Хр. Бахчеванджиев, М. Бояджиева, М. Янева, а между юношите му изпъква Н. Чупаров (републикански шампион през последните години). За 1964 година в републиканското първенство за мъже неговият състав спечели трето място; много добре се представи младата му смяна: на републиканското първенство за юноши и девойки — старша възраст, в Пловдив на първите места се класираха Ел. Щерева за девойки — единично, и Щерева — Щетински за смесени двойки. В крайното отборно класиране от републиканските първенства за всички възрастови групи за 1964 г. „Левски“ е на трето място.

ХОКЕЙ НА ЛЕД

Мъжкият отбор по хоккей на лед на „Левски“ е сформиран през 1946 г., когато става и първенец на София. Той повтаря успеха си през сезона 1947 — 1948 г. От 1949 г. досега дружеството участва в почти всички републикански първенства, но не може да заеме по-добро място от четвъртото, а през 1956, 1961 и 1963 г. отборът му играе в „Б“ група. Настоящем той е един от най-силните състави в „А“ група.

Юношеският състав се включва в борбата за републиканско първенство през 1951 г. и обикновено е на второ или трето място. Той печели шампионата на София през 1951 и 1957 г., а за 1963 г. има вече двоен успех: републикански първенец и носител на купата на в. „Средношколско знаме.“

КОЛОЕЗДЕНЕ

Началото на колоездачния спорт в „Левски“ е през 1945 г. В периода 1945 — 1947 г. в отбора има силни състезатели, работи се и с младата смяна. Този спорт се активизира наново

към 1958 — 1960 г. — „Левски“ печели купата на столичния колодром, два пъти е победител в Обиколката на Пернишки окръг, участва в Обиколката на България. Треньор по това време е Д. Кацаров, който подготвя добри състезатели. Сега „Левски“ има мъжки отбор, селски отбор и други състави.

ТЕНИС НА МАСА

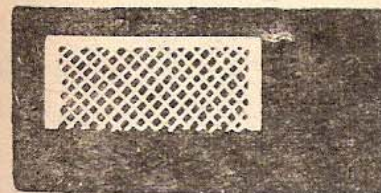
Развива се добре към 1957 — 1958 г., когато дружеството разполага с добри играчи, има и стегнати състави за юноши и девойки, които се представят успешно в първенствата. Към „Левски“ са образувани отбори за всички възрастови групи, които участвуват в борбата за градско и републиканско първенство. Особено добре се проявяват девойките и пионерките.

Тенисът на маса е силно застъпен в колективите на дружеството.

Първата международна среща по тенис на маса е през 1964 г. в София с отбори от Скопие: „сините“ победиха при мъжете с 5:2, а при юношите — с 3:2. През същата година отборите на „Левски“ играха и спечелиха три срещи в Скопие, Куманово и Ниш.

*

Когато се говори за развитието на различните видове спорт в „Левски“ особено през последните години, необходимо е да се подчертае готовността, с която ЦС на БСФС и спортните федерации помогнаха на дружеството. Тази помощ бе дадена навреме, попадна в добра почва и изигра своята роля!

НА ПЪРВО МЯСТО В ЕВРОПА

В досегашната петдесетгодишна история на „Левски“ сред многобройните дати на бележити спортни събития ярко се откроява 8 март 1964 година. В този ден „Левски“ стана клубен шампион на Европа по волейбол — жени. Това е първата европейска титла, която има дружеството. Извоюва я в годината на своя юбилей.

Купата на европейските шампионки е триумфалният финал на една борба, която водиха най-силните женски отбори на континента. „Левски“ за втори път участва. Първата атака не успя — пътят му бе преграден на полуфинала през 1962 — 1963 г. от полския шампион АЗС — АВФ.

През тежки спортни битки преминаха левскарките по пътя си в турнира за 1963 — 1964 година. В четвъртфиналите „Левски“ срещна югославския шампион „Цървена звезда“ (Белград) и го отстрани от маршрута си с 3:0 (в София) и с 3:1 (в Белград). И ето, че на полуфиналите волейболистките в сини фанелки се изправиха срещу най-силния и реномиран съперник — московския „Динамо“, многократен първенец на СССР, двукратен носител на купата на европейските шампионки. Няма ли и сега тук да свърши техният път? Първият мач в Москва донесе загуба на „Левски“ с 0:3 гейма и с 14 точки в минус. Това значеше, че втората среща в София трябва да донесе победа с три чисти гейма и поне с 15 точки в плюс... Тежка, почти непосилна задача срещу опитния колектив на дотогавашния европейски шампион. Дълго ще се помни мачът „Левски“ — „Динамо“ в София, когато

Неудържимо шурмуваха волейболистките на „Левски“ европейската титла за 1963/64 година. Ето ги (в тъмните фанелки) по време на мача им в София с шампионките на Полша.

зала „Универсиада“ се тресеше от възторга на многохилядната публика, завладяна изцяло от неудържимия устрем на левскарките. Преодолели огромното психическо напрежение, хвърлили до самозабрава всички сили в борбата, те изнесоха блестяща победа — 3:0 гейма и 21 точки в плюс! Пътят към последната атака беше открит. В първата финална среща в София „Левски“ се наложи над силния съперник „Динамо“ (Берлин — ГДР) с 3:0 гейма. На втория финал в Берлин му бе нужен само един гейм и той го спечели. Така волейболистките в сини фанелки застанаха на най-високия пиедестал за клубните женски отбори в Европа.

„Левски“ е един достоен победител — отбелязва в-к „Шпорт ехо“ (ГДР). — Отборът му демонстрира съвършено съчетание на нападение с отбрана и колективна игра. Състезател-

ките му са извънредно подвижни и сигурни при игра с топката.“

Кои са тия волейболистки, които окичиха своето любимо дружество с най-високото спортно отличие в полувековната му история?

Ето основния състав, който донесе Европейската купа в София: змс Цв. Берковска — учителка, капитан на отбора, змс Цв. Паунова — спортна педагожка, змс Я. Радева — служителка в пощите, змс Л. Маркова — студентка, мс В. Найденова — служителка в „Българска кожухарска индустрия“, и мс В. Андонова — служителка в пощите. Зад тия състезателки обаче се намира човекът, който има най-голямата заслуга за успеха — старши треньорът Вл. Прохоров.

„Преди няколко години започнахме отначало — казва той, — без никакъв опит на колектива, но с изключително трудолюбие на състезателките, с голяма любов към спорта и стремеж за напредък. На републиканското първенство през 1960 г. бяхме на четвърто място, през 1961 г. — на второ, през 1962 г. — на първо, през 1963 г. — също на първо. Този възход бележи растежа и на един здрав колектив. Именно колектив — защото всички състезателки, титуляри и резерви, започнаха да играят в „Левски“ и тук израснаха, закърмени с безкрайна преданост към своето дружество, съзнателни, дисциплинирани, готови на всички усилия за неговата слава. През тия години на съвместен живот, тренировки и състезания не е имало буквално нито един случай на дразги в отбора, заедно с майсторството се ковеше и един несломим спортен дух. Ето ги прочее факторите, които ни изведоха до най-високото стъпало на женския волейбол в Европа.“

Треньорът Прохоров е скромен и не говори за себе си. А за успеха решителен дял има и неговата неуморна работа, в която предаността е съчетана с голямо умение и верен педагогически подход.

Волейболистките в сини фанелки — европейски шампионки, донесоха нова слава на родния спорт и за своето дружество „Левски“!

В ЧЕЛНИТЕ МЕСТА НА НАЙ-ГОЛЯМАТА ПРОЯВА

Втората републиканска спартакиада бе организирана в чест на славната 20-годишнина от 9 септември. Тази най-голяма проява на нашето физкултурно движение в годините на народната власт мобилизира ръководителите, деятелите и членовете на „Левски“. Те напрегнаха всички сили, за да представят достойно своето дружество.

В първия етап от спартакиадата, през 1963 г., равностоятката за колективите на „Левски“ съчеташе 863 официални състезания с 23 367 участници. Във втория етап, през пролетта и лятото на 1964 г., колективите на дружеството засилиха още повече дейността си, като много свои прояви посветиха и на 50-годишния юбилей на „Левски“. Около 20 000 работници и служители излязоха на спортните терени в устроените към 2 600 състезания за колективите от заводи, предприятия и учреждения в района. Не останаха назад и колективите в 37-те училища: по различните спортове се състояха многобройни състезания с около 15 000 участници. Проявиха се селските и кварталните колективи. А в един неделен ден над 8 000 спортисти от района излязоха на комплекса „Левски“ в дружествената спартакиада по 16 вида спорт. В масовата дейност прочее дружеството беше достойно представено на II републиканска спартакиада.

На фронта на спортното майсторство „Левски“ поведе борбата по 20 вида спорт, като в някои от тях — лека атлетика, плуване, волейбол, баскетбол, гимнастика, скокове във вода

Горещо приветствуваха футболистите на „Левски“ подвига на Юрий Гагарин.

и др. — излезе с пълни отбори за мъже, жени, юноши и девойки. А финалите на спартакиадата — които бяха финали и за републиканското първенство за 1964 година — превърнаха София в един огромен слънчев стадион и продължиха при рядко напрежение близо две седмици. В тях златни медали получиха непобедимите волейболистки на „Левски“, които отново станаха шампионки на страната; първо място на волейбол заеха и девойките от 130-то училище. „Левски“ стана първенец на страната и на спартакиадата и по лека атлетика — жени и девойки, спечели комплексна победа за мъже и жени на скокове във вода. Успешно се представиха отборите по плуване — юноши и девойки (на III място), на академично гребане — жени (II място), кану-каяк — жени (III място), шахмат — мъже (III място), хандбал — мъже (III място), тенис — мъже (IV място), гимнастика — мъже и жени; упо-

рито се бориха, но се класираха под възможностите си отборите по волейбол — мъже (IV място), баскетбол — мъже и жени (IV място) и др. Отличните състезатели на „Левски“ — М. Соколов, К. Попова, М. Гопов, Т. Соколов, Д. Георгиев, А. Куртев и др. — станаха индивидуални шампиони.

На финалите от спартакиадата за работническите колективи, състояли се в Пловдив, „Левски“ бе също добре представен. Женските отбори по лека атлетика и плуване от колектива при Главното управление на пощите станаха първенци, в челните места се наредиха и волейболистите от ДАП-4. А на финалите от спартакиадата за селските колективи, организирани в Плевен, спортистите от Казичене и Сеславци (колективи на „Левски“) се проявиха на плуване и волейбол.

Така в крайното класиране за II републиканска спартакиада по всички показатели при 42 участници на финалите — дружества от София и Пловдив, сборни отбори на окръзи и градове, „Левски“ зае IV място. Един голям успех, постигнат с огромни усилия и много ентусиазъм, с всеотдайна борба и гореща любов към дружеството!

Този успех отбеляза голяма стъпка напред към главната задача, която беше задача и на спартакиадата — физкултурата и спортът да навлязат все по-широко в бита на народа!

СПОРТНИ СЪРЦА

Да пренебрегнеш своя личен интерес заради интереса на спортния си колектив, да превъзмогнеш личната болка и да поставиш над всичко устрема на своя отбор, като отдадеш и сили, и воля за славата на името, което защитава — това значи да си истински спортист, да носиш пламено спортно сърце!

В историята на „Левски“ има много примери, зад които туптят верни спортни сърца.

Със синята фанелка Димитър Дойчинов започна да играе през 1934 година в юношеския футболен отбор, от 1936 година влезе в първия отбор и остана като титулярен състезател до 1953 година. За своето дружество той се бори дълги години като състезател и по баскетбол, ски, тенис и плуване (републикански юношески шампион по гръбно плуване за 1937 г.). През 1940 г. си счупи единия крак, а през 1950 г. — и другия. Специалистите предрекоха, че това е краят на футболната му дейност. Дойчинов обаче ги опроверга: с воля, търпение и огромна любов към спорта той се възстанови и още три години защитава самоотвержено името на „Левски“. В своя живот пред личните си интереси Дойчинов постави интересите на спортния си колектив: през 1949 г. напусна поста си като адвокат на Соф. клон на бившата БЗКБ, защото при реорганизацията на физкултурното движение трябваше да премине в бившето д-во „Червено знаме“; за да остане в „Левски“, той пожертвува личната си кариера и стана сортировач в столичната поща. Носител на наградата за „ученика-спортсмен“ на дружеството още като юноша, Дойчинов остана образец на съзнателен и дисциплиниран играч, защото искаше името на „Левски“ да бъде винаги чисто.

Играеше се един решителен мач от квалификационния турнир в София през 1949 година за определяне на отборите, които ще влязат в новообразуваната „А“ републиканска футболна група. И ето че при едно сблъскване на Спас Андреев — вратаря на „Левски“, бе пукната кост на крака. Смени на играчи тогава не се позволяваха и той остана на поста си. Едва се движеше на вратата, трудно ловеше топката и я подаваше само с ръка. Другарите му от отбора се стремяха да му оставят по-малко работа и топката въобще да не достига до него. Но когато „Левски“ водеше с 1:0, срещу отбора му бе присъдена дузна, а изравняването на резул-

тата можеше да внесе пълен прелом... Зад топката застана Стефан Божков — известният по това време майстор на дузпите, а срещу него се намираше Андреев, който едва стоеше на краката си. Удар — топката полетя към ъгъла, но Андреев с върховно напрежение на силите плонжира и успя да я отбие! Публиката го акламира бурно, а другарите му го разцелуваха.

— Това реши мача — разказва един от тях. — Героизмът на нашия вратар ни въодушеви, вкарахме втори гол, спечелихме мача с 2:0 и станяхме първенци на турнира. А след последния съдийски сигнал трябваше да подкрепяме Андреев, за да го заведем до съблекалнята.

Един от нашите най-добри футболисти преди години беше Иван Димчев — капитан и централен защитник на „Левски“, участник и в националния отбор. Смел, бръз, сигурен и самопожертвувателен, той беше стълбът в отбраната на „сините“. По това време Димчев получи настойчиви предложения да мине в друг отбор, като му се предлагаше и длъжност с много по-добра заплата. Той отказа и остана на скромната си служба като счетоводител, за да остане в „Левски“.

През март 1946 г. Димчев загуби син. Погребението беше определено за 10 март, но в тоя ден „Левски“ имаше важен мач за първенството. Димчев не се поколеба, настоя — и тъжната церемония стана на 9 март. А на другия ден, при цялата си скръб, футболният капитан на „сините“ излезе на терена начело на отбора си, бори се геройски както винаги и допринесе за победата на „Левски“.

В щафетата за мъже от лекоатлетическите състезания за първенство през 1948 г. Александър Нечев от „Левски“ стартира на четвърти пост, но още в началото разтегна мускул на

крака. Той стисна зъби, преодоля болката и успя да финишира пръв — защото това беше необходимо за класирането на отбора за финала. А на финала смяна не можеше да става и Нечев отново застана на четвърти пост. Другарите му от отбора — К. Такев, Г. Нечев и Д. Бъчваров, вложиха всичко, за да предадат щафетата на четвъртия пост със значителен аванс. Ал. Нечев я пое и въпреки силните болки в крака пресече пръв финиша.

На първия финал за купата на Съветската армия през 1950 г. отборът на „Левски“ излиза за почивката след първото полувреме с понижен дух: счупен е кракът на Дойчинов, това се е отразило на играчите, а силният съперник води с 1:0. Отборът е разстроен.

— Какво се борите толкова? Защо не дадете купата? — намесва се един физкултурен ръководител от това време. В тия думи не лъха желание да се окуражи отборът. Личи обратното.

— Няма да я дадем! — скача тогава Ацето Димитров и се обръща към другарите си: — Чувате ли го какво иска?... Няма да го бъде! Ще се борим и пак ще спечелим купата!

Тази рязка и смела реакция действа като искра, която възпламенява колектива. През второто полувреме „Левски“ успява да изравни резултата, а на третия финал наистина отново печели купата.

Същият сърцат Ацко Димитров след друг тежък мач, в който даде всичко от себе си, напусна съблекалнята, без дори да се измие. Той бързаше за болницата, където в тежко състояние се намираше неговата другарка.

Мнозина от любителите на леката атлетика сигурно са запазили спомените си за Кирил Такев от „Левски“, тоя прекра-

сен състезател, който дълги години наред беше образец на спортно дълголетие, трудолюбие и преданост към дружеството си. Бивш републикански шампион и рекордьор, многократен участник в националния отбор по лека атлетика. Такев се явяваше на състезания за първенство по най-различни дисциплини, за да печели точки за „Левски“. Той правеше това със съзнанието, че си вреди, че такова разпиляване на силите не е в интерес на личните постижения в неговите специални дисциплини. Правеше го без роптание и с готовност, защото над собствените си интереси поставяше интересите на своето дружество.

На полуфинала за републиканско футболно първенство през 1946 г. „Левски“ среща „Спартак“ (Варна), който само една седмица преди това бе елиминирал „Славия“ на 1/4 финала в София. Още в първото полувреме при резултат 0:0 Ацето Димитров, а след него и Б. Цветков напуснаха терена поради контузии. Смени не се позволяваха и „Левски“ остана с девет души срещу силен съперник. Именно сега „сините“ проявиха цялата си психическа устойчивост и воля за победа. Мачът завърши 3:0 за „Левски“.

През пролетта на 1964 г. Стефан Абаджиев замина като зрител за мача срещу пловдивския „Локомотив“. Той страдаше от силно стомашно отравяне и лекарят на отбора категорично забрани участието му в състезанието. Но през първото полувреме играта на отбора не вървеше, особено слаб бе десният фланг на нападението. Очертаваше се загуба за „Левски“ и Абаджиев не изтрая на скамейката. През почивката той сам пожела да смени другаря си с № 7, получи разрешение от треньора и излезе на терена. Даде в играта всичко каквото можеше и допринесе за победата на отбора си.

◁ Верни приятели на „Левски“

Пример на преданост към своето дружество и спортния си колектив дадоха и младите волейболисти на „Левски“ — Ил. Асенов, С. Галактионов, В. Данчев, Й. Тодоров и други. Те бяха републикански юношески първенци и завършиха заедно училището през 1954 година. Можеха да постъпят в университета, да станат лекари, инженери, архитекти и т. н. Вместо това, за да запазят своя отличен спортен колектив и да бранят рамо до рамо и по-нататък името на „Левски“, тези младежи единодушно решиха и постъпиха заедно в Тп институт. Любовта към спорта и към дружеството надделяха.

Разказахме някои случаи на спортно себеотрицание и на преданост към „Левски“. Разказахме ги, защото те говорят за несломими спортни сърца и са прекрасен пример за младите поколения от състезатели!

ОТ „МОГИЛКАТА“ ДО СПОРТНИЯ КОМПЛЕКС „ЛЕВСКИ“

Петдесет години вече, ден след ден и страница по страница, се създава историята на д-во „Левски“ — София. Разлистихме тия страници набързо — защото в рамките на един ограничен очерк е немислимо да се вмести целият разностранен, богат и плодovit живот в продължение на половин век.

Преди петдесет години на изчезналата отдавна „Могилка“ започна този живот. Ентузиазирани ученици положиха основите на „Левски“, без да мислят, че вписват първата страница от една дълга и славна история. И днес те съхраняват в сърцата си обичта към „Левски“ като към свидна рожба.

Поколение след поколение идва на смяна, всяко от тях вла-

Тия, които сега защитават на футболния терен името на „Левски“ — от ляво на дясно прави: Александров, Здравков, Георгиев, Вуцов, Златков, Стоянов, клекнали: Николов, Соколов, Аспарухов Илиев, и Костов; отсъствуват Михайлов, Ботев, Манолов, Проданов, Абаджиев, Йорданов и Гайдаров.

га преданост и труд, трасира пътя на дружеството напред и после отстъпва мястото си. Петдесет години! Колко усилия и лични жертви, колко възторзи и разочарования, колко любов и мъки и борба с трудностите са вложени в тия здрави основи, върху които се издига сега „Левски“! През този половин век дружеството позна триумфите и пораженията, пътят му дълго време е стръмен и труден, но то винаги и неотклонно се стреми напред. И в този стремеж то тласка напред и развитието на спорта в България.

В дългия си път „Левски“ не беше сам. Рамо до рамо с него се развиват и напредват и другите столични клубове, следват пътя си спортните дружества в цялата страна. В дру-

гарското съревнование и сътрудничество на спортното поле се раждат нови постижения, все повече хора излизат на игрищата, расте нашето физкултурно движение. Полувековната история на „Левски“ е само неделима част от развитието на физкултурата и спорта в България.

Днес дружество „Левски“ е масова спортна организация с утвърден авторитет и голяма популярност, развива дейността си в условията на разцвет, създадени от народната власт, изгражда солидна своя база за спортуване. И в този път — от някогашната стара „Могилка“ до сегашния модерен спортен комплекс „Левски“, който се строи в района — е отразено нагледно цялото развитие на дружеството през изминалите петдесет години!

„Левски“ — това, което е днес — е дело на много поколения. И настоящият очерк е израз на признателност към неговите създатели, а също и към всички ония знайни и незнайни деятели, състезатели и приятели на дружеството, които през този половин век са живели с болките и радостите и са допринесли за светлия му възход.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПЕТДЕСЕТ ГОДИНИ НА МЕЖДУНАРОДНОТО ФУТБОЛНО ПОЛЕ

Резултатите от международните срещи на „Левски“:

1919 година

София: руски „Кубански отбор“ (Истанбул) 6:0

1922 година

София: „Галиполи“ (Истанбул) 2:0

1923 година

София: „Трикольор“ (Букурещ) 1:0
София: РУСС (Прага) 3:2
София: ФК 33 (Будапеща) 0:1
Букурещ: „Ромкомит“ 1:1
Букурещ: „Трикольор“ 4:2

1924 година

София: „Олтул“ (Слатина-Румъния) 7:0
София: „Ромкомит“ (Букурещ) 2:0

1925 година

Смирна: Сборен градски отбор 2:1
Смирна: Сборен градски отбор 3:0
Анкара: Сборен градски отбор 2:0
Истанбул: Сборен градски отбор 1:1
София: БСК (Белград) 1:0
Нюрнберг: „ФК Нюрнберг“ 1:7
Нюрнберг: „ФК Нюрнберг“ 3:1
Дрезден: Сборен градски отбор 0:5
Париж: „Стад Франсе“ 2:0
Страсбург: Сборен градски отбор 0:9
Бордо: Сборен градски отбор 0:2
София: Средна Унгария (сборен отбор) 2:0

1926 година

София: БАСК (Белград) 4:0
София: „Варшавянка“ (Полша) 4:2

София: „Сфинкс“ (Кайро)	4:0
София: „Бешикташ“ (Истанбул)	2:1
Истанбул: „Бешикташ“	2:1
Истанбул: „Галата сарай“	1:1
Истанбул: „Фенер бахче“	2:4
Анкара: Сборен градски отбор	2:1
Анкара: Гвардия на Кемал паша	2:4

1927 година

София: БСК (Белград)	2:0
Атина: „Панатинайкос“	0:1
Атина: „Олимпиакос“	2:3
Атина: „Аполон“	4:0
Атина: Сборен градски отбор	4:2
Солун: „Арис“	2:1
София: „Кечкемет“ (Унгарија)	2:2
София: „Бешикташ“ (Истанбул)	3:1
София: „Слован“ (Виена)	1:4

1928 година

София: „Теплицер 08“ (Прага)	1:3
София: „Теплицер 08“ (Прага)	1:2
Солун: ПАОК	3:1
Солун: „Ираклис“	4:2
Солун: „Арис“	3:3

1929 година

Добрич: Сборен градски отбор	6:0
Кюстенджа: „Трикољор“	4:3
Кюстенджа: „Олимпия“	11:2
София: „Трикољор“ (Букуреш)	2:2
София: „Трикољор“ (Букуреш)	0:0
София: „Национал“ (Кайро)	1:1
София: „Арис“ (Атина)	2:4

1930 година

Атина: „Олимпиакос“	3:1
Атина: „Аполонис“	5:4
Атина: „Панатинайкос“	3:1
София: „Ираклис“ (Солун)	0:1
София: „Бригитенауер“ (Виена)	3:3
София: „Ени Шишли“ (Истанбул)	3:2

1931 година

Истанбул: „Галата сарай“	2:1
Истанбул: „Фенер бахче“	2:1
Истанбул: „Ени Шишли“	3:1
София: „Приморие“ (Любляна)	4:1
София: „Приморие“ (Любляна)	1:0
София: „Бација“ (Сегед, Унгарија)	0:1
София: „Бација“ (Сегед, Унгарија)	1:3
София: „Айнтрахт“ (Лайпциг)	2:3

1932 година

Кладно: „Бохемианс“	
Заг: Сборен градски отбор	1:2
Прага: „Спарта“	2:4
Сплит: „Хайдук“	1:1
София: „Темишвар“	0:6
София: „Трикољор“ (Букуреш)	2:1
София: ХАШК (Загреб)	7:0
Истанбул: „Галата сарай“	3:2
Истанбул: „Фенер бахче“	2:0
София: „Капфенберг“ (Австрија)	2:1
София: Английска ескадра	3:2
1933 година	7:2

София: ЧФР (Букуреш)	
София: „Варшавянка“ (Полша)	2:1
	1:1

1934 година

София: „Граджански“ (Ниш)	
София: „ФК Вин“ (Виена)	3:2
Ниш: „Синджерлич“	0:0
София: „Апоел“ (Тел Авив)	1:1
София: „Југославија“ (Белград)	1:0
София: „Бохемианс“ (Кладно)	4:0
Белград: „Југославија“	1:0
Белград: БСК	1:3
	0:10

1935 година

София: „Граджански“ (Загреб)	
Ниш: „Граджански“	0:1
Ниш: „Граджански“	3:2
Истанбул: „Фенер бахче“	2:0
Истанбул: „Галата сарай“	0:4
	0:3

1936 година

София: „Шумадија“ (Крагуевац)	
Браила: Сборен градски отбор	0:1
Либава: Сборен градски отбор	4:1
Кьонигсберг: Сборен градски отбор	0:2
Тилзит: Сборен градски отбор	5:1
Елбин: Сборен градски отбор	1:2
Каунас: Сборен градски отбор	2:1
Каунас: Литва (нац. отбор)	2:0
Лвов: „Погон“	2:3
Ревал: Сборен градски отбор	0:1
Ревал: Естонија (нац. отбор)	3:3
Истанбул: „Ени Шишли“	3:2
Истанбул: „Пера клуб“	7:2
	3:1

1937 година

Ниш: „Граджански“	
София: „Рapid“ (Букуреш)	4:1
Ворово: „Бата“ (Юг)	1:3
	1:3

1941 година

София: „Рapid“ (Букуреш)	3:5
София: „Граджански“ (Загреб)	2:5

1942 година

София: ВВС — Виена	3:2
София: „Рapid“ (Букуреш)	2:0
София: „Граджански“ (Загреб)	1:3
София: „Конкордия“ (Загреб)	0:0
Истанбул: „Бешикташ“	0:2
Истанбул: „Фенер бахче“	1:2
Истанбул: Сборен градски отбор	0:3

1943 година

Крайова: Сборен градски отбор	2:3
Букуреш: „Рapid“	3:3
Букуреш: „Венус“	7:3
София: „Конкордия“ (Загреб)	1:1

1946 година

София: „Македония“ (Скопие)	2:2
-----------------------------	-----

1947 година

София: МТК (Будапешта)	6:1
Загреб: „Динамо“	0:1
София: „Вашоташ“ (Будапешта)	2:3
София: ЧФР (Букуреш)	1:2
София: „Металац“ (Белград)	2:1
София: „Динамо“ (Загреб)	1:2
Тирана: „Партизан“	1:1
Тирана: Сборен градски отбор	2:3

1948 година

София: „Ухломост“ (Мост-Чех)	2:3
София: „Динамо“ (Загреб)	1:2
София: „Пощаш“ (Будапешта)	0:0
Будапешта: „Уйпеш“ — МТК (сб. отбор)	2:0
Будапешта: „Пощаш“	1:4

1950 година

София: „Дожа“ (Будапешта)	1:1
---------------------------	-----

1951 година

София: „Динамо“ (Букуреш)	0:0
София: „НВ Братислава“ (Чех)	0:0
Букуреш: „Динамо“	2:3
Брашов: „Динамо“	1:3
Орадея: „Прогресул“	1:0

1953 година

София: „ФК Вин“ (Виена)	4:1
София: „Спартак“ (Москва)	1:3

1954 година

София: „Сент Етиен“ (Франция)	0:1
София: „Кинижи“ (Будапешта)	3:3
София: „Вацаш“ (Будапешта)	2:3
София: „Ба-И“ (Пекин)	1:2

1955 година

София: „Тулуза“ (Франция)	2:2
София: „Войводина“ (Нови Сад)	1:5
София: „Слован“ (Братислава)	2:2

1956 година

София: ВСК (Белград)	3:2
Букуреш: „Локомотив“	0:1
Темишвар: „Шинца“	0:1
София: „Раднички“ (Белград)	2:1
София: „Винер спортклуб“ (Виена)	1:1
София: „ФК Лиежоя“ (Белгия)	3:0
София: „Галата сарай“ (Истанбул)	1:1
Истанбул: „Галата сарай“	2:1
София: „Динамо“ (Тбилиси)	2:3

1957 година

София: ВСК (Белград)	3:0
София: „Раднички“ (Белград)	1:0
Тирана: „Партизан“	1:0
Тирана: Сборен градски отбор	1:2
София: „Фиорентина“ (Флоренция)	0:1
София: „Гвардия“ (Варшава)	3:1
София: „Витковице“ (Чехословакия)	3:2
Люксембург: „Спора“	5:1
Седан: „Седан“	6:1
Страсбург: „Расинг“	2:2
Перник: „Фламура рошие“ (Арад)	2:2
София: „Партизан“ (Белград)	1:1
София: „Франкентал“ (ГФР)	2:1
Флоренция: „Фиорентина“	1:1

1958 година

София: „Зигендорф“ (Австрия)	4:3
Будапешта: „Ференцварош“	2:3
София: ЧЧА (Букуреш)	2:1
София: „Юргорден“ (Стокхолм)	4:1
София: ГАК (Грац)	0:2
София: „Канто до Рио“ (Бразилия)	1:0
София: „Торпедо“ (Москва)	0:2
София: „Войводина“ (Нови сад)	1:0
Нови Сад: „Войводина“	0:5

София: „Шахтьор“ (Донецк)	3:1
София: „Насионал“ (Монтевидео)	2:3
София: „Рapid“ (Виена)	1:1
София: „Челси“ (Лондон)	0:2
София: Унгария „Б“	3:3
София: „Рapid“ (Букурещ)	1:2
София: „Партизан“ (Тирана)	1:0
Букурещ: „Рapid“	2:0
София: „Ференцварош“ (Будапеща)	0:0

1959 година

София: „Винер спортклуб“ (Виена)	2:1
София: „Рapid“ (Букурещ)	0:0
Одеса: Сборен градски отбор	1:1
Кишинеу: „Молдова“	2:1
Тбилиси: „Динамо“	0:1
Букурещ: „Рapid“	2:1
София: „Галата сарай“	0:0

1960 година

Виена: „Рapid“	1:0
Виена: „Винер спортклуб“	0:3
София: „Фламенго“ (Рио де Жанейро)	1:1
София: „Цутгарт СФ“ (ГФР)	2:0
София: „Макаби“ (Израел)	5:1
София: „Виктория“ (Бразилия)	2:1

1961 година

Истанбул: „Фенер бахче“	0:0
София: „Фенер бахче“	4:0
Атина: АЕК	1:3
София: „Стягул рошу“ (Брашов)	2:4

1962 година

София: „Динамо“ (Киев)	1:0
Люблин: Сборен градски отбор	1:2
Лодз: ЛКС	0:0
Краков: „Висла“	1:0
Мелец: „Стал“	2:1
София: ГДР (олимпийски отбор)	1:1
Букурещ: „Динамо“	4:2
София: „Динамо“ (Букурещ)	1:1
Истанбул: „Фенер бахче“	1:0

1963 година

София: „Прогресул“ (Букурещ)	1:0
София: „Динамо“ (Москва)	0:1
Атина: „Олимпиакос“	0:1
София: „Португезе“ (Бразилия)	0:0
София: „Олимпиакос“ (Атина)	1:0
София: „Шалке 04“ (Гелзенкирхен, ГФР)	2:2
София: „Динамо“ (Тирана)	1:1

Истанбул: „Олимпиакос“ (Атина)	0:1
Истанбул: „Бешикташ“	0:0

1964 година

Хайфа: Сборен отбор	0:1
Тел Авив: Израел (нац. отбор)	4:0
Тверия: Сборен градски отбор	5:0
Тел Авив: Израел (младежки отбор)	1:1
София: „Спартак“ (Москва)	0:2
Кьоли: „ФК Кьоли“	0:1
Тирана: „Динамо“	1:1
София: ЧКД (Прага)	1:0
Букурещ: „Рapid“	0:2
София: Айнтракт (Брауншвайг)	3:1
София: Бешикташ (Истанбул)	4:0

В своята петдесетгодишна история — от основаването си до сега — „Левски“ е играл 236 международни футболни мача. В тях той има 109 победи, 49 равни и 78 загуби при общо голове съотношение 445:363.

СЪДЪРЖАНИЕ

През прага на половин век	5
Жалони по дългия път	7
Пионер на международното поле	8
В периода на разцвет	9
Поглед назад	11
Началото на пътя	13
На-футболния терен първи мач „Левски“ — „Славия“ (I отбори)	18
Години на възход. Международен дебют	21
Хегемония на „синия“ отбор	24
Първо гостуване в чужбина. Клубът ще има игрище	29
Под олимпийското знаме	32
Текаат годините	35
Сред пионерите в леката атлетика	38
На челни места и в плувния спорт	40
С престиж и в баскетбола	43
Поглед към волейболната площадка	46
На боксовия ринг. Други спортове	47
Основа на успехите. На здрави народни позиции	50
От стръмната пътека до широкия друм	55
Към основната цел: масов спорт!	57
Млади кадри. Възпитание. Обществени дейатели	60
Поглед към спортните терени	63
Лека атлетика	63
Плуване	65
Футбол	65
Волейбол	70
Баскетбол	71
Гимнастика	73
Ски-спорт	75
Бокс	75
Гребане	76

Шахмат	77
Хандбал	78
Спортна стрелба	78
Тенис	78
Хокей на лед	79
Колоездене	79
Тенис на маса	80
На първо място в Европа	81
В челните места на най-голямата проява	84
Спортни сърца	86
От могиликата до спортния комплекс „Левски“	92

Приложение

Петдесет години на международното футболно поле	95
---	----

Редактор
МЕТОДИ ПЕТРОВ

Художник Антон Петков
Худож. редактор Стефан Пенчев
Техн. редактор Кирил Настрадинов
Коректор Мариана Бисерова

Дадена за набор на 27. X. 1964 г. Формат 1/32 от 71/100
Печатни коли 6,50 Тем. № 286 Издателски коли 3,84
Тираж 4100 екземпляра Поръчка № 175 (1896)
Излязла от печат на 30. XII. 1964 година
Ведомствено издание

Печатница „Профиздат“ — София

Поръчка № 2130